

TYÖHALLINNON TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2008 – 2011 SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
1. Toimintaympäristön kuvaus	3
1.1 Talous-, työllisyys- ja työympäristön kehitys suunnittelukaudella.....	3
1.1.1 <i>Talous- ja työllisyyskehitys</i>	3
1.1.2 <i>Työympäristön kehitys</i>	7
1.2 Muu toimintaympäristö.....	9
1.2.1 <i>EU:n työllisyysstrategian suuntaviivat ja Suomi</i>	9
1.2.2 <i>EU:n rakennerahasto-ohjelmat suunnittelukaudella</i>	9
1.2.3 <i>Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma</i>	10
2. Työ- ja maahanmuuttopolitiikan alustavat linjaukset suunnittelukaudella	11
2.1 Työpolitiikan ja työhallinnon alustava strategia 2007-2011	11
2.2 Alueellisesti eriytyvään työmarkkinakehitykseen vastaaminen	13
3. Hallinnon kehittäminen	14
3.1 Tuottavuusohjelma	14
3.2 Henkilöstöpolitiikka ja henkilöstön kehittäminen	15
3.2.1 <i>Henkilöstöinvestoinnit ja niiden vaikutus työtulokseen</i>	15
3.2.2 <i>Työhallinnon henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen</i>	16
4. Menojen suunnitelmat: peruslaskelma ja kehusehdotus	19
4.1 Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus (luku 34.05).....	21
4.1.1 <i>Ohjelmakausi 2000 - 2006</i>	22
4.1.2 <i>Uusi ohjelmakausi 2007 –2013</i>	23
4.2 Työvoimapolitiikan toimeenpano (luku 34.06).....	24
4.2.1 <i>Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot (34.06.21)</i>	24
4.2.2 <i>Kuntouttava työtoiminta (34.06.31)</i>	25
4.2.3 <i>Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (34.06.50)</i>	25
4.2.4 <i>Työllistämis-, koulutus-, ja erityistoimet (34.06.51)</i>	26
4.2.5 <i>Työmarkkinatuki (34.06.52)</i>	30
4.2.6 <i>Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (34.06.64)</i>	32
4.3 Pakolais- ja siirtolaisuusasiat (luku 34.07)	33
4.3.1 <i>Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta valtion osalta (34.07.21)</i>	34
4.3.2 <i>Paluumuuttajien muuttovalmennus (34.07.28)</i>	35
4.3.3 <i>Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveyshuollon erityiskustannuksiin (34.07.30)</i>	35
4.3.4 <i>Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (34.07.63)</i>	35
4.4 Toiminta- ja muut menot (luvut 34.01 ja 99).....	37
4.4.1 <i>Toimintamenot</i>	37
4.4.2 <i>Muut menot</i>	39

4.5 Kehystarkastelua.....	42
5. Kehitysarvio kehysten ulkopuolelle jäävistä määrärahoista	43
6. Arvio suunnittelukaudella kertyvistä tuloista.....	43
7. Työministeriön ehdotus kehyspäätökseen sisällytettävistä toimintapoliittisista linjauksista	44
LIITTEET	45
Liite 1: Työvoimatase	45
Liite 2: Peruslaskelma	46
Liite 3: Kehysehdotus	47
Liite 4: Kehyksen ulkopuolelle jäävät momentit ja tulomomentit.....	48
Liite 5: Valtuustaulukot 2008-11	49

JOHDANTO

Työministeriössä on valmisteltu tulevaa hallituskautta varten tulevaisuuskatsaus ”Hyvää työtä ja osaavaa työvoimaa” sekä aloitettu sen pohjalta työpolitiikan ja työhallinnon uuden strategian laadinta. Toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittu näiden alustavien linjausten pohjalta.

Työhallinnon visio

Työhallinto on vuonna 2015 arvostettu osaaja, joka yhdessä kumppaniensa kanssa tuottaa parhaat ratkaisut työelämän, työmarkkinoiden ja monimuotoistuvan asiakaskunnan tarpeisiin.

Työhallinnon arvot

Työhallinnon arvoiksi on elokuussa 2006 vahvistettu

- vaikuttavuus
- asiakaslähtöisyys
- asiantuntijuus
- kumppanuus.

Vahvistetut arvot edellyttävät toimenpiteitä, joilla edistetään arvojen konkretisointumista arjen valintatilanteissa ja tavoitteiden asettelussa. Arvojen sisäistämistä laadittavan suunnitelman perusteella arvot kytketään suunnittelukaudella osaksi käytännön toimintoja ja prosesseja. Merkittävimmät arvoperusteiset prosessit ovat johtaminen, strategiatyö, sisäinen ja ulkoinen viestintä sekä henkilöstökoulutus.

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

1.1 Talous-, työllisyys- ja työympäristön kehitys suunnittelukaudella

1.1.1 Talous- ja työllisyyskehitys

Perusura ja tavoitevaihtoehdot

Jäljempänä olevassa tarkastelussa esitetään kaksi vaihtoehtoista kehitystä, perusuran sekä tavoitevaihtoehdon mukainen. Tavoitevaihtoehdon mukainen kehitys perustuu nykyiseen hallitusohjelmaan ja työpolitiikan alustavaan strategiaan, jonka päätavoitteita ovat työllisyysasteen nostaminen noin 72 prosenttiin vuoteen 2011 mennessä.

Näköpiirissä olevien kasvumahdollisuuksien vallitessa on tärkeää, että työllisyyden nousu-ura saadaan riittävän kestäväksi. Se edellyttää suotuisan yleisen kehityksen ohella työhallinnon toimenpiteiden ja määrärahojen riittävää mitoitusta ja tavoitetta tukevien toimien tehostamista. Se edellyttää myös, että yhdessä muiden yhteistyökumppanien kanssa jatketaan tavoitetta tukevia verotukseen, koulutukseen, rakennetyöttömyyden purkuun, kannustavuuteen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen liittyviä ratkaisuja. Lisäksi tarvitaan toimia työllistävän kasvun vahvistamiseksi.

Kansantalouden kehitys

Peruskehityksessä oletetaan kasvun jatkuvan siten, että paperialan työsulun takia vuoden 2005 kasvun jäätyä 2,9 %:iin, vuoden 2006 kasvu ylittää lähes 5 %:iin (työsulun alemman tason vaikutusta yksi prosentti), ja vuonna 2007 päästäisiin edelleen lähes 3 %:iin. Peruskehityksessä vuosien 2008-2011 kasvu on 2,3 % vuodessa. Kasvun jatkuminen myös nopeampana, lähes 3 %:ssa, edellyttäisi että kasvun hidastuminen jää loivaksi Yhdysvalloissa, Euroopan kasvuvaiheen jatkumista, Aasian ja Venäjän nopean kasvun jatkumista sekä kotimaisen kysynnän samanaikaista vahvaa kasvua. Tarpeen on, että Yhdysvaltojen kasvuun ei synny ongelmia velkaantumisen takia. Suotuisa kehitys edellyttää myös, että Suomi menestyy kasvavilla markkinoilla. Suotuisampaa kehitystä tukisi myös investointivirtojen kääntyminen Suomeen.

Työllisyyden alempi kehitys perustuisi ennen muuta kansainvälisen talouden häiriöihin sekä kotimarkkinakysynnän heikentymiseen. Teollisuuden näkymiä heikentää edelleen dollarin heikkous. Nämä tekijät näkyisivät kulutuksessa ja investoinneissa.

Epävarmuutta maailmantalouteen aiheuttavat kansainväliset konfliktit ja niiden leviämisen riski. Kansainvälinen talous on osoittautunut haavoittuvaksi myös luonnonkatastrofeille. Energian hinnasta on tullut kriittinen tekijä, joka toisaalta suosii myös työllistäviä vaihtoehtoja. Energian hinnan voimakkaan nousun ainakin tilapäinen taittuminen tukee suotuisaa kehitystä. Suomen kohdalla hinnan nousun haittaa vähentää se, että vastaavasti vienti Venäjälle kasvaa Venäjän energiatulojen kasvaessa. Myös raaka-aineiden hinnat säilyvät kasvun jatkuesa korkeina. Suomen kaltainen maa voi toisaalta hyötyä tilanteesta, koska turvallisen ja vakaan ympäristön ja kehittyneen infra- ja palvelustrukturin ja osaa- misjärjestelmän merkitys korostuu, kun muualla on epävarmempaa.

Informaatioteknologian merkityksen odotetaan vahvistuvan 2000-luvun alun murrosvaiheen jälkeen myös jatkossa, vaikka 1990-luvun kasvuvauhtiin ei yllätä. Tuotantokustannusten alentamiseksi sarjatuotantoa siirretään edelleenkin kehittyviin maihin, jolloin korkeimman teknologian ja uusien innovaatioiden alkuvaiheen tuotanto on Suomessa. Toisaalta Kiinan kaltaiset maat kilpailevat myös korkeatasoisessa erikoisosaamisessa. Teknologiasektorin kasvua on hillinnyt uusien verkkoinvestointien riittämättömyys. Tilanne on kuitenkin muuttumassa, sillä verkkoinvestointien määrä on lisääntymässä.

Julkinen velka on alentunut lama-aikaisista lukemista ja on alhaisempi kuin useimmissa perinteisissä teollisuusmaissa. 2000-luvun alun laskusuhdanteen kohdentuminen pääosin vientisektoriin on aiheuttanut sen, että kotimarkkinat ovat selviytyneet tilanteesta suhteellisen vähäisin menetyksin. Vaihtotase säilyy positiivisena.

Työvoiman kysyntä

Peruskehityksessä vuoden 2004 keväästä alkanut työllisyyden paraneminen jatkuu, mutta hitaammin verrattuna 1990-luvun jälkipuoliskoon. Aikavälillä 2007-2011 peruskehityksessä työllisyys ei enää nouse, koska suurten ikäluokkien poistuma työelämästä vähentää työvoiman tarjontaa eikä vapautuvia työpaikkoja vastaavasti täytetä. Tilanne on uusi, koska vielä vuosina 2003-2007 ylletään lähes 100 000:n henkilön työllisyyslisäykseen. Perusurassa työllisyysaste on lähellä 69 %:a vuosina 2007-2011. Se painuu alemmas vuosina 2009-2010, koska

suuret ikäluokat ovat alle 65-vuotiaita, mutta lähellä tätä ikärajaa se nousee vuonna 2011 yli 69 %:iin 15-64-vuotiaan väestön määrän kääntyessä laskuun.

Tavoitevaihtoehdossa työllisyyden kehitys on huomattavasti suotuisampaa. Edellytyksenä suotuisammalle arviolle on viennin suotuisa kehitys ja samanlainen vahva kotimarkkinakysyntä. Työllisyys nousisi 70 000 – 100 000 henkilöllä aikavälillä 2007-2011. On erittäin vaikeaa päästä 100 000:n lisäykseen asti, koska lähtötaso nousee vuoteen 2007 mennessä korkeaksi ja suurten ikäluokkien poistuma työelämästä alkaa vaikuttaa tasoa alentavasti. Kasvun jatkuminen vuoden 2007 jälkeen keskimäärin noin 3-3,5 %:na tukisi tavoitevaihtoehdon toteutumista, mikäli kasvun työllistävyys on riittävää. Tavoitteisiin pääseminen, erityisesti alemmalla kasvulla edellyttää, että toteutetaan toimia kasvun työllistävyyden lisäämiseksi. Tavoitevaihtoehdossa vuosina 2008-2009 saavutettaisiin 70 %:n keskimääräinen työllisyysaste, jolloin vuonna 2012 päästäisiin noin 72 %:iin (71,5-72,5 %).

Työvoiman tarjonta

Aikavälillä 2007-2011 on 15-74-vuotiaan väestön lisäys perusurassa vajaa 60 000 henkilöä eli 11 000 henkilöä vuodessa. 15-64-vuotiaiden määrä vähenee liki 5 000 henkilöllä, koska työikäisten määrä ensin nousee 28 000 hengellä vuosina 2007-2009, mutta sitten laskee 33 000:lla suurten ikäluokkien alkaessa liukua 65 ikävuoden rajan yli vuodesta 2010 alkaen. Nettomaahanmuutto on arvioissa 7 500 henkilöä vuodessa, mistä osa lapsia ja kotityössä olevia, jolloin työvoima on 55-60 % maahanmuuttajista. Työikäisen väestön määrä on aiempia arvioita korkeampi, koska on käytetty lähtökohtana tilastokeskuksen uusinta (syksy 2004) väestöennustetta, jota on päivitetty keväällä 2006. Nettomaahanmuutto on paremman työllisyyden kehityksessä suurempaa.

Työvoiman ikääntyminen alkaa vuoden 2006 jälkeen vaikuttaa alentavasti työvoiman määrään. Peruskehityksessä vähenemä on 22 000 henkilöä aikavälillä 2007-2011. Työikäinen 15-64-vuotias väestö vähenee enemmän ja lisäksi naisissä ikäluokissa vanhimpien osuus kasvaa. Vastaavasti kuitenkin ikäryhmittäiset työhönosallistuvuudet nousevat ja se ylläpitää työvoiman määrää. Viime vuosien työvoiman määrän kasvu antaa kuitenkin viitteitä siitä, että työvoiman tarjonta voisi olla jatkossa peruskehityksen arviota korkeampikin. Tähän vaikuttaa mm. suurten ikäluokkien edeltäjiään laajempi osallistuminen ansiotyöhön. Tämä kumoaisi osittain demograafisen kehityksen tarjontaa alentavaa vaikutusta.

Tavoiteurassa työvoiman tarjonta kasvaisi tarkastelukauden lopulla niin, että aikavälillä 2007-2012 työvoiman tarjonta säilyisi lähes ennallaan suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisestä huolimatta. Tässä ensisijaista on, että kysyntä on riittävää, jolloin se vaikuttaa työssä pysymiseen sekä ikääntyvien että muiden ikäryhmien kohdalla ja työelämään tulee niitä, jotka muuten ovat työmarkkinoiden ulkopuolella. Poliittikkatoimilla ja työmarkkinoiden toimivuutta parantavilla toimilla voidaan edistää tarjontaa. Olennaista on, että se kulkee yhtä jalkaa kysynnän kanssa, koska tarjonta voi myös ylittää kysynnän ja aiheuttaa työttömyyttä, vaikka työikäinen väestö vähenee. Näin voi käydä erityisesti silloin, jos yleinen talouskehitys ei tuo riittävästi työvoiman kysyntää.

Työttömyys

Työttömyyden odotetaan laskevan niin, että vuoteen 2011 mennessä työttömyys tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen käyttämin luvuin on painunut noin

170 000 henkilöön eli noin 6,5 %:iin. Tavoitevaihtoehdossa työttömyys tilastokeskuksen käyttämin luvuin alenee noin 110 000 henkilöön eli lähelle 4 % vuonna 2011. Tavoitteessa onnistuminen mahdollistaa työttömyyden painamisen selvästi alle viiden prosentin jo ennen alkaneen vuosikymmenen loppua. Työministeriön luvuin työttömyys alenee vuonna 2011 perusurassa noin 200 000 henkilöön ja tavoitteellisessa kehityksessä noin 125 000 henkilöön. Tavoitteet ovat hyvin vaativia ja niihin pääseminen edellyttää monipuolisia toimia, jotta työttömät saadaan työllistymään rakenteellisesta työttömyydestä.

Pitkäaikaistyöttömyyden aleneminen jatkuu. Sitä hidastaa se, että 2000-luvun alun laskusuhdanteen vaikutuksesta tuli uusia työttömiä, joista osalla työttömyys on pitkittymässä. Tavoitteena on kuitenkin laskun jatkuminen. Tätä tuetaan toimenpiteillä. Peruslähtökohtana pitkäaikaistyöttömyyden ratkaisemisessa on työllistyminen. Tavoitevaihtoehdon mukaisessa kehityksessä tähdätään siihen, että pitkäaikaistyöttömyys kyettäisiin käytännössä ratkaisemaan vuoteen 2012 mennessä.

Yli 50-vuotiaiden työttömyys on edelleen korkeaa. Tähän vaikuttaa saneerausten kohdistuminen ikääntyviin sekä ikääntyvien lukumääräinen lisääntyminen. Kasvu on osin tilastollista: 1950-luvun alkuvuosien suurehkojen ikäluokkien työttömät muuttuvat työvoimatilastoissa yli 55-vuotiaiksi työttömiksi elleivät työllisty. Vuosikymmenen lopulla suuria ikäluokkia alkaa poistua työelämästä siinä määrin merkittävästi, että tämä osaltaan alentaa pitkäaikaistyöttömyyttä.

Tavoitevaihtoehdossa tarkoituksena on pitää yli 50-vuotiaiden työttömyyden trendi selvästi alenevana. Toimenpiteiden tehostamisen tarvetta lisää se, että pyrkimys nostaa keskimääräistä eläkkeelle menoikää lisää samalla ikääntyvien työvoiman tarjontaa. Ellei tähän vastaavasti liity riittävää ikääntyvän työvoiman kysynnän lisäämistä ja työstä poissaneerauksen vähentämistä, työttömyysongelma ei helpotu. Asian tekee erityisen vaikeaksi voimakas rakennemuutos, jonka takia ikääntyvien työkokemuksella ei ole riittävää kysyntää. Lisäksi heidän koulutustasonsa on alempi kuin nuoremmilla.

Työvoiman saatavuus pitkällä aikavälillä

Työvoiman määrän väheneminen suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle ei johda määrälliseen työvoimapulaan, vaan työvoimakapeikat ovat enimmänsä osaamiseen liittyviä ja osittain alueellisia kohtaanto-ongelmia. Työvoima on edelleen vajaakäytössä. Lisämahdollisuuksia antaa maahanmuutto, tuottavuuden nousu, osaamisen vahvistaminen ja työn teon organisoiminen uusin tavoin. Työvoimakapeikat yleistyvät sitä enemmän, mitä heikommin onnistutaan huolehtimaan työvoiman kysynnän ja tarjonnan rakenteellisesta kohtaamisesta ja mitä vähäisempää on työmarkkinoiden liikkuvuus.

Heikko talouskasvu ja työn tuottavuuden tuotannon kasvua tuntuvasti nopeampi nousu sekä rakenteelliset ongelmat aiheuttavat samanaikaisesti työvoiman saatavuusongelmia ja työttömyyttä ellei kysynnän ja tarjonnan kohtaantoon liittyviä rakenteellisia kysymyksiä saada kunnollisesti ratkaistua. Keskeistä on edelleen, kuinka hyvin kotimaiset käyttämättömät työvoimavarat saadaan käyttöön. Ne koostuvat paitsi työttömistä myös työvoiman ulkopuolella olevista, jotka on vedettävissä takaisin työelämään tai on ehkäistävissä ajautuminen työelämän ulkopuolelle. Tärkein potentiaali työvoiman ulkopuolella olevista on yli 50-vuotiaiden työhön osallistumisen lisääminen ja työssä pysymisen edistäminen. Toinen

lisäpotentiaali on naisten työvoimaosuuden kohottaminen. Lisäksi nuorten varhaisempi työelämään tulo nostaisi työvoimaan osallistumista. Näiden kotimaisten työvoimavarojen käyttö on tärkeä osa työllisyysasteen nostamista ja sitä kautta sosiaalimenojen rahoituskuorman helpottamista. Työajan uudelleen organisointi antaa mahdollisuuksia työpanoksen lisäämiseen. Työn tuottavuuden nousu korvaa osan työelämästä poistumisesta. Olennaista on, että se tapahtuu laadullisesti kestäväällä tavalla.

Ulkomaisen työvoiman käyttö lisääntyy ajan myötä. Kehitys on silloin tasapainoisinta, kun se täydentää kotimaisten työvoimavarojen käytön lisäämistä ja parantamista. Työttömyyden alentaminen ensisijaisesti koulutuksen, työelämän kehittämisen ja työttömien työllistämisen keinoin on keskeistä työvoiman saata- vuusongelmien hallinnassa.

Aktiivitoimissa keskeistä on niiden vaikuttavuuden parantaminen siten, että työllistyminen avoimille markkinoille tehostuu. Aktiivitoimet ehkäisevät lisäksi työttömien syrjäytymistä, jolloin heidän mahdollisuutensa palata työmarkkinoille säilyvät sen sijaan että he poistuisivat ennen aikaisesti työmarkkinoilta. Siten edistetään myös sosiaalisia ja inhimillisiä tavoitteita.

Tavoitteellisen kehityksen turvaamiseksi työllisyys- ja työvoimapolitiikkaan käytetyn rahoituksen lisäksi tarvitaan työllisyystavoitteita tukevia toimia yhteiskunnan muilla sektoreilla. Esim. verotuksen, koulutuspolitiikan ja muiden yhteiskuntapolitiikan sektorien tavoitteiden tulee tukea omien erityistavoitteidensa ohella myös työllisyystavoitteita.

1.1.2 Työympäristön kehitys

Työn tuottavuus on Suomen talouskasvun ja siten hyvinvoinnin parantamisen tärkein osatekijä. Mitä enemmän työn tuottavuutta pystytään nostamaan, sitä enemmän pystytään pitkällä aikavälillä luomaan kansainvälisessä kilpailussa uusia ja entistä parempia työpaikkoja. Yleisesti ottaen työelämän laatu koettiin vuonna 2006 edellistä vuotta parempana. Sille on annettu kouluarvosanoilla mitaten aikaisempiin vuosiin verraten sama arvosana 7,9, mutta palkansaajien työmarkkina-asema on vahvistunut kaikissa ikäluokissa. Positiivisesta suunnasta huolimatta työministeriön työolobarometrin mukaan vieläkin on 15 % enemmän niitä, joiden mielestä työn mielekkyys on muuttumassa huonoon suuntaan verrattuna niihin, jotka pitävät muutosta hyvänä.

Sekä globalisaatio että tekninen kehitys merkitsevät muutoksia työmarkkinoilla. Kasvaneet tehokkuus- ja tuottavuusvaatimukset saattavat aiheuttaa tuotannon siirtymistä maihin, joissa työkustannukset ovat alhaisemmat. Globalisaation toisessa vaiheessa voi siirtyä myös tietotyötä. Globalisaatiokeskustelussa aiempaa merkittävämpi rooli on kuitenkin myös markkinoilla eikä pelkästään edullisemmilla työkustannuksilla tai työmarkkinoiden joustavuudella.

Innovaatioita voidaan hyödyntää teknologiassa, prosesseissa, organisaatioissa ja työkuultuureissa vain osaamisen jatkuvan ylläpidon ja työssä oppimisen avulla. Vaikka Suomi pärjää hyvin elinikäistä oppimista koskevissa kansainvälisissä vertailuissa, ollaan aikuiskoulutuksen ja työssä oppimisen tavoitteista kaukana. Koska työntekijä on entistä harvemmin koko työuransa samassa työpaikassa, työpaikkaturvan sijasta korostuu myös muutosturva-ajattelu.

Yrityksissä ilmapiirikyselyjä ja työyhteisöjen kehittämistoimintaa tehdäänkin aikaisempaa enemmän. Työterveyslaitoksen työ- ja terveys –haastattelututkimuksen mukaan tällaisen kyselyn ilmoitti tehdyn omalla työpaikallaan 70 % vastaajista ja työyhteisön kehittämistoimintaa on 58 %:lla työpaikoista. Arviot työilmapiiristä ovat vastaavasti parantuneet. Siten työyhteisöjen kehittäminen näyttää tuottavan myös tulosta. Tiimimäisesti työskenteli vuonna 2006 hieman yli puolet työssä käyvistä.

Työntekijöiden sitoutuminen työhön ei ole laskenut vaan pikemmin lisääntynyt. Silti työntekijöiden käsitykset työnantajan sitoutumisesta työntekijöihin ovat heikentyneet. Eräiden tutkimusten mukaan jopa noin 70 % on sitä mieltä, että yritykset eivät tunne vastuuta työntekijöistään. Tämän vuoksi luottamuksen väheneminen on haaste konsensukseen perustuvalla Suomen työmarkkinajärjestelmälle.

Tilastokeskuksen työolotutkimuksen mukaan keskimääräinen työaika samassa työpaikassa on kasvanut viime vuosina. Vuonna 1994 se oli 8,3 vuotta ja vuonna 2003 10,1 vuotta. Pidentyneet työsuhteet kuitenkin liittyvät lähinnä työvoiman ikääntymiseen, sillä vuonna 2003 15-24 -vuotiaista työntekijöistä 77 % oli vaihtanut työpaikkaa viimeisen viiden vuoden aikana, kun 55-64 -vuotiaista heitä oli vain joka kymmenes.

Suomessa naisten määräaikaisten osuus palkansaajista on korkeampi kuin EU:n jäsenvaltioissa, miesten osuus on lähellä EU:n keskiarvoa. Määräaikaisten osuus oli julkisella sektorilla suurin (vuonna 2005 kunnissa noin 23 %) ja valtiolla (lähes 24 %) ja yksityisellä sektorilla pienin (noin 10 %). Määräaikaisten osalta Suomessa korostuu useimmista muista maista poiketen se, että julkisella sektorilla määräaikaisissa töissä on eniten keski- ja korkeakouluasteen käyneitä naisia. Koulutuksen perusasteen käyneiden miesten ja naisten osuudet EU:n jäsenmaiden vertailussa ovat EU:n keskiarvoa alhaisemmat. Myös muut epätyyppiset työsuhteet ovat toimenpiteistä huolimatta kasvussa. Vuoden 2006 kolmannella neljänneksellä oli kaikista palkansaajista määräaikaisessa tai osaaikaisessa työssä lähes 27 % (naisista noin kolmannes ja miehistä noin viidennes).

EU:n jäsenmaissa tehdyn tutkimuksen mukaan, työtyytyväisyyden keskeisin elementti on työsuhteturva. Tätä mieltä oli noin kolme neljästä. Tätä näkemystä tukevat myös Suomessa saadut tutkimustulokset, joiden mukaan erityisesti 45-vuotta täyttäneet työntekijät katsovat, että varmuus työpaikan säilymisestä on ylivoimaisesti tärkein (n. 60 %) työssä jaksamiseen vaikuttava tekijä. Siten irtisanomissuojalla on keskeinen merkitys pyrittäessä turvaamaan työvoiman saavuus ja työurien pidentäminen.

Työterveyslaitoksen edellä mainitun tuoreen tutkimuksen mukaan suomalaisten kiire työssä on lisääntynyt verrattuna vuosiin 2000 ja 2003. Kiirettä kokee työssäkäyvistä 52 %. Erityisesti sosiaali- ja terveystalveissa kiire on kasvanut. Kiireen kokemisesta huolimatta kaksi viidestä työssäkäyvistä sanoo olevansa innostunut työstään ja stressioireet ovat vähentyneet vuodesta 1997 lähtien. Työn henkinen rasittavuus on pysynyt samalla tasolla, noin kolmannes kokee työnsä henkisesti hyvin tai melko rasittavaksi.

Joustavat työaikamuodot ovat olleet yleisin viime vuosina vilkastuneen paikallisen sopimustoiminnan kohde. Noin neljällä viidestä toimihenkilöstä ja kolman-

neksella työntekijöistä on nyt jo käytössään jonkin asteinen liukuva työaika. Myös työaikapankkijärjestelyt ovat hieman lisääntyneet ja työntekijät näyttävät arvostavan erityisesti työaikajärjestelyjä, joissa voidaan pitää kokonaisia päiviä vapaana. Eurooppalaisella tasolla Suomi sijoittuu yhdessä Ruotsin kanssa EU-maiden kärkeen erilaisten joustavien työaikatarkaisujen käytössä. Myös palkkausjärjestelmät ovat hieman joustavoituneet, sillä yhä useamman palkkaan vaikuttavat tulokset.

Hyvä terveys on tärkeä edellytys työuran pidentämiselle. Noin puolet työssäkäyvistä oli vuonna 2006 ajatellut, että saattaisi terveydellisistä tai muista syistä lähteä eläkkeelle jo ennen vanhuuseläkeikää. Edellytyksiä työuran pidentämiselle ovat erityisesti oma terveys, taloudelliset tekijät sekä mielekäs, mielenkiintoinen ja haastava työ. Sairauspoissaoloja oli vuonna 2006 keskimäärin 9 päivää. Hyvin pitkät sairauspoissaolot sekä toisaalta niiden osuus, jotka eivät ole olleet päivääkään poissa, ovat kasvaneet.

Työssäkäyvistä noin 40 % tunsu laiminlyövänsä kotiasioita ansiotyön vuoksi vähintään silloin tällöin. Viidennes työssäkäyvistä huolehtii myös muista apua tarvitsevista läheisistä oman ansiotyön ohessa. Työn ohessa huolehtiminen oli yleisintä keski-ikäisten keskuudessa. Tällöin moni on kahden hoivavaiheen puristuksessa. Väestön ikääntymisen myötä väliin puristetun ikävaiheen edustajia on työelämässä yhä enemmän. Tämä luo uusia haasteita työelämään, kun keski-ikäistyville työpaikoilla pohditaan ikäjohtamisen ja ikäystävällisen työpaikan malleja.

Fyysinen ja henkinen väkivalta työssä tai työmatkalla oli lisääntynyt. Eniten fyysisestä väkivallasta tai väkivallalla uhkaamisesta kärsivät terveys- ja sosiaalipalveluiden, majoitus- ja ravitsemuspalveluiden sekä kuljetus- ja tietoliikennealan työntekijät.

1.2 Muu toimintaympäristö

1.2.1 EU:n työllisyysstrategian suuntaviivat ja Suomi

Euroopan unionin jäsenmaat ovat sitoutuneet työllisyysstrategiassaan edistämään täystyöllisyyttä, parantamaan työn laatua ja tuottavuutta sekä vahvistamaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta osana Lissabonin strategiaa. Työllisyysuuntaviivojen yleistavoitteena on nostaa työllisyysaste 70 prosenttiin, naisten työllisyysaste 60 prosenttiin ja ikääntyneiden 50 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä. Lissabonin strategian Suomen toimenpideohjelman väliarviossa 2006 naisten ja ikääntyneiden osalta tavoitteet on jo saavutettu, ja kokonaisyöllisyysasteen osalta tavoite arvioidaan saavutettavan kyseiseen ajankohtaan mennessä. Seuraava tarkistus toteutetaan vuonna 2007. Hallituksen asettamat työllisyystavoitteet tukevat EU:n työllisyystavoitteiden saavuttamista.

1.2.2 EU:n rakennerahasto-ohjelmat suunnittelukaudella

Euroopan sosiaalirahasto-ohjelmilla edistetään työllisyyttä, työssä jaksamista, osaamista, innovaatiotoimintaa ja kilpailukykyä ja ehkäistään syrjäytymistä. ESR tukee osaltaan Lissabonin strategian tavoitteiden toteutumista.

Ohjelmakauden 2007-2013 Euroopan unionin alueellinen kilpailukyky ja työllisyystavoitetta toteuttavan Manner-Suomen ESR –ohjelman toimeenpano käynnistyy vuonna 2007. Ohjelmakaudella Euroopan sosiaalirahaston osarahoittei-

nen toiminta keskitetään yhteen ohjelmaan edellisen kauden kuuden eri ohjelman asemasta.

Euroopan unionin rahoitusosuus Manner-Suomen ESR –ohjelmassa on 33 prosenttia pienempi kuin ohjelmakauden 2000-2006 ESR –ohjelmissa yhteensä. Ohjelman painopisteet (toimintalinjat) ovat:

- 1) Työorganisaatioiden, työssä olevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen
- 2) Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy
- 3) Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-, innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen
- 4) Jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö.

Vuosi 2008 on ohjelmakauden 2000-2006 viimeinen toimintavuosi Suomessa. Vuoden loppuun mennessä päättyy kaikkien ohjelmakauden rakennerahasto-ohjelmien ja yhteisöaloitteiden toiminta ja ohjelmat suljetaan kirjanpidossa ja seurantajärjestelmissä.

Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) osarahoittama toiminta toteutetaan ohjelmakaudella 2007-2013 neljänä alueellisenä EAKR-ohjelmalla, jotka ovat Etelä-, Itä-, Länsi- ja Pohjois-Suomen EAKR-ohjelmat. Työhallinto toteuttaa ohjelmissa työllisyyttä edistäviä investointihankkeita.

1.2.3 Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma

Suunnittelukaudella toteutetaan hallituksen maahanmuuttopoliittisen ohjelman mukaiset linjaukset.

Työvoimatarpeisiin ja osaamisvajeeseen vastataan edistämällä työperusteista maahanmuuttoa sekä yksityiselle että julkiselle sektorille yksinkertaistamalla kahdessa vaiheessa työvoiman maahanmuuttoa koskevaa lupamenettelyä.

Valtakunnallisessa ESR –kehittämishankkeessa kehitetään jäsenvaltioiden välisenä yhteistyönä maahanmuuttajien edellytyksiä osallistua työelämään Suomessa. Hankkeessa kehitetään ja testataan opastusjärjestelmä ja siihen liittyvä tiedotus- ja koulutusmateriaali Suomeen työperusteisesti tuleville ja heidän perheenjäsenilleen, laaditaan Suomen vetovoimatekijöiden tunnettavuutta lisäävä strategia ja käynnistetään yhteistyö lähtömaiden kanssa. Lisäksi kehitetään työhallinnon palveluja työntajien rekrytoinnin tukemiseksi. Hankkeen kuluessa arvioidaan myös kehittämistyön tulosten toteuttamisen edellyttämät lainsäädännön muutostarpeet, kustannusten jakautuminen viranomaisien, työnantajien ja maahanmuuttajien kesken sekä kustannusvaikutukset työhallinnon talousarvioon.

Maahanmuuttopoliittisen ohjelman mukaisesti tehostetaan maassa jo asuvien maahanmuuttajien kotouttamisjärjestelmän ohjausta ottamalla käyttöön laaja-pohjainen kotouttamisen ja etnisten suhteiden puiteohjelma, jossa asetetaan valtakunnalliset toimintaa ja voimavaroja koskevat tavoitteet ottaen huomioon peruspalveluohjelma ja –budjetti. Puiteohjelmassa asetetaan kotouttamisen painoalueet vuonna 2007 valmistuvan kotouttamisen vaikuttavuuden arviointimallin tuloksiin perustuen. Lisäksi kehitetään ja otetaan käyttöön kotoutumista laaja-pohjaisesti mittaava seuranta.

Tavoitteeksi asetetaan maahanmuuttajien ja muun työvoiman työttömyysasteen välisen eron kaventaminen edellisen suunnitelmakauden noin 3.5-kertaisesta 2,5 kertaiseksi. Tavoitteen toteutumiseksi varmistetaan kotoutumiskoulutuksen saatavuus sekä kehitetään edelleen työvoimapolitiittisia toimenpiteitä ja varmistetaan työvoimatoimistojen osaaminen ja henkilöstövoimavarat maahanmuuttaja-asiakkaiden tarpeiden mukaiseksi. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on keskimäärin 40 opintoviikon pituinen koulutus ja 60 opintoviikon pituinen koulutus täydentävää perusopetusta tarvitseville. Koulutusjärjestelmän laatua kehitetään ottamalla käyttöön koulutuksen laatukriteerit ja lyhentämällä koulutuksen odotusaikoja.

Maahanmuuttopoliittisen ohjelman monikulttuurisuutta, syrjimättömyyttä, eri väestöryhmien välisiä suhteita, maahanmuuttajien osallisuutta sekä rasismin ja syrjinnän nollatoleranssia koskevat linjaukset toteutetaan muun muassa edistämällä monimuotoisuuden johtamista ja monimuotoisuutta voimavarana työelämässä, lisäämällä tiedotusta ja kehittämällä syrjinnän ja rasismin uhreiksi joutuneiden tuki- ja neuvontapalveluita. Syrjintää seurataan ja arvioidaan poikkihallinnollisen seurantajärjestelmän puitteissa. Työministeriö koordinoi seurantaa ja kohdentaa siihen osaltaan tarvittavat määrärahat. Etnisten suhteiden neuvottelukunnalle (ETNO) taataan riittävät toimintaedellytykset alueellistaa toimintaansa Länsi-, Itä- ja Pohjois-Suomen lisäksi myös Etelä-Suomeen.

2. TYÖ- JA MAAHANMUUTTOPOLITIIKAN ALUSTAVAT LINJAUKSET SUUNNITTELUKAUDELLE

2.1 Työpolitiikan ja työhallinnon alustava strategia 2007-2011

Työministeriössä valmistellaan seuraavaa hallituskautta varten uutta työpolitiikan ja työhallinnon strategiaa vuosille 2007-2011. Seuraavassa on esitetty alustavat, virkamiesvalmistelun tuloksena syntyneet strategian linjaukset ja niihin liittyvät tavoitteet. Lopullinen strategia valmistuu uuden hallituksen muodostamisen jälkeen kesäkuussa 2007.

Tavoitteeksi täystyöllisyys

Ollakseen tulevaisuudessakin hyvinvoiva ja kilpailukykyinen Suomen on onnistuttava kahdessa asiassa, työllisyysasteen nostamisessa ja työn tuottavuuden nopeassa lisäämisessä. Työpolitiikan ja työhallinnon strategia 2007-2011 tähtää vuoteen 2011 mennessä:

- 90 000 – 100 000 uuden työpaikan luomiseen,
- vähintään 72 prosentin työllisyysasteeseen,
- työllisyyden paranemiseen ja työttömyyden laskuun kaikissa maakunnissa,
- työvoimapolitiikan aktivointiasteen nostamiseen vähintään 40 prosenttiin, jolloin TTS-kauden lopulla toimenpiteisiin osallistuisi vuositasolla noin 120 000 henkeä.

Työpolitiikan kaksi päätavoitetta ovat:

Työt ja tekijät kohtaavat (toimivat työmarkkinat)

Suomen tulevaisuuden kilpailukyky edellyttää, että uhka yhä pahenevasta työvoimapulasta ja samanaikaisesta korkeasta rakenteellisesta työttömyydestä

kyetään torjumaan. Työnantajien on saatava tarvitsemansa osaava työvoima, ja työnhakijoiden on työllistytävä nopeasti avoimille työmarkkinoille. Tavoitteena vuoteen 2011 mennessä on:

- rekrytointiongelmien hallinta niin, että enintään 25 prosentilla yrityksistä on rekrytointiongelmia,
- työttömyysasteen lasku alle viiden prosentin, mikä merkitsee käytännössä lähes täystyöllisyyttä.

Työssä syntyy tulosta (työelämän laatu paranee)

Talouskasvun, työllisyyden ja hyvinvointivaltion rahoituspohjan turvaamiseksi on välttämätöntä parantaa työelämän laatua ja tuottavuutta suomalaisilla työpaikoilla. Työelämän laadun merkitys korostuu myös siksi, että vastaisuudessa työntekijät ovat entistä pidempään työelämässä. Kansainvälisen kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi niukkenevien työvoimavarojen oloissa työelämän laadulla tuottavuutta nostavien työorganisaatioiden suhteellisen määrän tulee Suomessa olla vastaisuudessa EU-maiden huippua. Tavoitteena vuoteen 2011 mennessä on:

- parantaa työelämän laatua niin, että työntekijöiden työelämän tilalle antama yleisarvosana nousee nykyisestä tyydyttävästä kiitettäväksi.

Työhallinnon strategiset tavoitteet

Työpolitiikan ja työhallinnon strategian 2007 – 2011 kahden työpolitiikkatason päätavoitteen pohjalta asetetaan viisi työhallinnon strategista tavoitetta:

1. Joustolle ja turvalle uusi tasapaino
2. Työpaikat täyttyvät nopeasti
3. Lisää työperusteista maahanmuuttoa
4. Työvoimavarat tehokkaasti käyttöön
5. Työurat pitenevät

Joustolle ja turvalle uusi tasapaino

Työelämän kehittämisellä lisätään innovaatiokykyä, korkeampaa tuottavuutta ja nykyistä parempaa muutoksen hallintaa. Muutosturvan laajentamisella turvataan työpaikkojen ja työntekijöiden lisääntyvää liikkuvuutta. Tavoitteena vuoteen 2011 mennessä on, että

- työelämän laatua kuvaava arvosana nousee kiitettäväksi.

Työpaikat täyttyvät nopeasti

Tavoite tähtää osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseen, mihin päästään tehokkaalla työvoiman välityksellä ja työvoimatarpeiden turvaamisella. Tavoitteena vuoteen 2011 mennessä on, että

- enintään 25 % työnantajaorganisaatioista kokee rekrytointiongelmia.

Lisää työperusteista maahanmuuttoa

Perusta työperusteisen maahanmuuton lisäämiselle on syksyllä 2006 hyväksytyssä hallituksen maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa. Valtaosa työperusteisesta maahanmuutosta on tilapäistä ja noin 2,5 % pysyväisluonteista. Työnteki-

jöiden lisäksi maahan muuttaa usein myös perheenjäseniä. Tavoitteena vuoteen 2011 mennessä on, että

- työperusteista maahanmuuttoa on lisätty työmarkkinoiden tarpeen mukaisesti. Tilapäisen työperusteisen maahanmuuton tarve kasvaa ja on vuoteen 2011 mennessä arviolta 40 000 työntekijää vuodessa ja pysyväisluonteisten työntekijöiden määrä arviolta 2 000 vuodessa.

Työvoimavarat tehokkaaseen käyttöön

Työttömyyden pitkittymisen ehkäisyyn tähdätään ripeällä liikkeellä työvoimapaalveuissa. Rakennetyöttömyyden purkamiseksi luodaan välityömarkkinat. Tavoitteena vuoteen 2011 mennessä on, että

- aktivointiaste nostetaan vähintään 40 prosenttiin.

Työurat pitenevät

Nuorten osalta tavoitteella tähdätään nuorten valmistumiseen nykyistä aikaisemmin työmarkkinoiden tarvitsemiksi osajiksi ja sijoittumiseen nykyistä aiemmin työmarkkinoille. Osaamiskuiluja kavennetaan ja työuria pidennetään aikuisväestön osaamisen lisäämisellä. Ikääntyneet pysyvät eri toimenpitein nykyistä pidempään työelämässä. Tavoitteena vuoteen 2011 mennessä on, että

- ikääntyneet (yli 55-vuotiaat) ovat 1,5 vuotta nykyistä pidempään työelämässä.

2.2 Alueellisesti eriytyvään työmarkkinakehitykseen vastaaminen

Työmarkkinoiden alueellinen eriytyminen voimistuu. Monien TE -keskusalueiden sisäiset työmarkkinoiden erot ovat suuremmat kuin TE -keskusalueiden väliset erot. Keskusseutujen ja maaseutualueiden työllisyyden ja työttömyyden määrälliset ja laadulliset piirteet ovat usein hyvin erilaiset.

Työvoimapaalveujen kehittämisen lähtökohtana on asiakkaiden yhdenmukainen, korkeatasoinen palvelu. Tämä edellyttää valtakunnallisesti yhdenmukaisia palveluja ja toimintatapoja. Työmarkkinoiden alueellisesti mosaiikkimainen kehitys edellyttää, että työvoimapaalveuja voidaan valtakunnallisissa raameissa sovittaa alueellisiin erityistarpeisiin. Työhallinto on viime vuosina johdonmukaisesti lisännyt alueellista päätösvaltaa työvoimapaalveujen suuntaamisessa muun muassa uudistamalla tulosohtausta ja hallinnonalan budjettirakennetta. Julkisen työvoimapaalveun uudistamisessa aluelähtöisyys on ollut keskeinen lähtökohta.

Työpolitiikan alueellista vaikuttavuutta vahvistetaan nivomalla työvoimapaalveuja laajempaan alueelliseen ja elinkeinojen kehitystyöhön, muun muassa alue- ja osaamiskeskusohjelmiin. Monilla seuduilla on parin kolmen vuoden aikana toteutettu verkostoihin ja kumppanuuksiin perustuvia työllisyys- ja elinkeinostrategioita. Seudullisia työllisyysstrategioita on toteutettu kuntien, yritysten ja yritysjärjestöjen, oppilaitosten, yliopisto- ja tutkimusyksiköiden, valtion viranomaisten, työmarkkinajärjestöjen ja kansalaisjärjestöjen muodostamissa kehittäjäverkostoissa. Seudullisen strategiatyön onnistuneita kokemuksia levitetään myös muille alueille.

Yhä enemmän verkostomaisiin toimintatapoihin pohjaava työpolitiikka edellyttää kumppanuuksien ja niiden lisäarvon määrittelyä sekä kumppaneiden priorisointia. Vastaisuudessa työvoimapaalveuilta entistä enemmän edellytettävää verkos-

tojohtamisen, työvoimapalvelujen markkinoinnin, työn kysynnän logiikan sekä sidosryhmien toiminnan osaamista lisätään henkilöstökoulutuksella ja uudella osaamispainotuksella rekrytoinneissa.

Paikallinen ja alueellinen työmarkkinaosaaminen on työhallinnon ydinosaamista verkostoyhteistyössä. Alueellisesti yhä eriytyvämmän työmarkkinakehityksen ja verkostoyhteistyön haasteisiin vastaamiseksi tarvitaan nykyistä systemaattisemmin hankittua ja analysoitua tietoa paikallisista työmarkkinoista. Alueilla toteutettujen onnistuneiden esimerkkien pohjalta parhaat tiedonhankinnan menetelmät otetaan riittävän yhdenmukaisina käyttöön kaikkialla.

3. HALLINNON KEHITTÄMINEN

3.1 Tuottavuusohjelma

Työministeriö on syksyllä 2005 laatinut työministeriön hallinnonalan tarkennetun tuottavuusohjelman vuosille 2006–2011. Työhallinnon tuottavuusohjelmassa määritellään tuottavuuden edistämistä koskevat peruslinjaukset ja tärkeimmät kehittämishankkeet. Varsinaisissa kehittämishankkeissa on yksityiskohtaisemmin ja tarkemmin kuvattu tai tullaan kuvaamaan sisältöjä ja tavoitteita sekä nykytilannetta.

Työministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmassa keskeisiä kehittämishankkeita ovat

- ministeriön kehittäminen strategiseksi esikunnaksi ja alaisen hallinnon ohjauksen tehostaminen,
- palvelu- ja työnhakukeskusmallin toimeenpano,
- verkkopalveluiden kehittäminen ja itsepalvelutyöasemien määrän lisääminen,
- työvoimatoimistojen keskeisten työprosessien tuottavuuden kehittäminen,
- työvoimatoimistoverkon kehittäminen ja yhteispalveluiden hyödyntäminen,
- työlupa-asioiden keskittäminen,
- työttömyysturvaneuvonnan keskittäminen ja tehostaminen,
- talous- ja henkilöstöhallintoprosessien kehittäminen,
- tiedonhallinnan kehittäminen sekä
- työhallinnon puhelinjärjestelmän uudistuksen hyödyntäminen.

Valtioneuvosto on kehyspäätöksessään 23.3.2006 tuottavuusohjelman perusteella määritellyt työhallinnon tuottavuustavoitteet. Työhallinnon tulee vähentää 380 henkilötyövuotta vuoden 2011 loppuun mennessä.

Tuottavuusohjelmaan sisältyvät toimintojen tehostamiset tuottavat suunnittelu-kaudella seuraavat laskennalliset henkilöstösäästöt talousarviovuoteen 2007 verrattuna:

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Henkilöstövähennys vuoteen 2006 verrattuna, htv	26	41	66	130	380

Yllä kuvatut luvut sisältävät 23.3.2006 kehyspäätöksessä tehtyjen vähennysten lisäksi seuraavat erät: palvelukeskusuudistus (5 htv), maksullisten palvelujen

mahdollinen yhtiöittäminen (50 htv) ja TE –keskusten työvoimaosastoilta vähennettävät 10 henkilötyövuotta (KTM:n pääluokka).

3.2 Henkilöstöpolitiikka ja henkilöstön kehittäminen

Työhallinnossa on yhteistyössä järjestöjen kanssa laadittu valtakunnallinen henkilöstösuunnitelma (henkilöstöstrategia), jonka perusteella TE-keskukset alueillaan ja työvoimatoimisto sekä ministeriö määrittelevät omat tarkennetut linjauksensa. Valtakunnallisessa henkilöstösuunnitelmassa on määritelty henkilöstöpoliittiset periaate- ja toimenpidelinjaukset, jotka koskevat mm. henkilöstön määrää ja rakennetta, johtamista, palkkauksia, osaamista sekä jaksamista.

Valtakunnallisen henkilöstösuunnitelman olennaisena linjauksena on henkilöstön määrän ja rakenteen sopeuttaminen uudistuviin toimintatapoihin. Palvelujen ja toimintojen tehostamisen myötä työhallinnon henkilöstömäärä vähenee olennaisesti. Tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstövähennykset toteutetaan valtioneuvoston kehyspääatöksen edellyttämällä tavalla vuoden 2011 loppuun mennessä. Henkilöstösuunnittelun perustana, valtakunnallisen linjauksena ja tavoitteena on kuitenkin tuottavuusohjelmaa suurempien henkilöstövähennysten toteuttaminen vuoden 2014 loppuun mennessä.

3.2.1 Henkilöstöinvestoinnit ja niiden vaikutus työtulokseen

Henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä kuvataan käsitteellä henkilöstöinvestoinnit. Ne on jaettu kolmeen ryhmään: pätevyysinvestoinnit (koulutuksen palkat, muut koulutusmenot), työyhteisön tilan investoinnit (yhteistoiminta, työsuojelu, väestönsuojelu, ammattiyhdistystoiminta) sekä työkykyinvestoinnit (terveyden ja sairauden hoito, virkistystoiminta, vuosiloma-ajan palkat, työpaikkaruokailu). Mittayksikkönä käytetään lukua euroa/henkilötyövuosi.

Henkilöstöinvestointien vaikutuksista voidaan esittää välillisiä arvioita esim. työolobarometrin tyytyväisyys –mittarilla. Sitä kuvataan arvosanoin 1–5 (1 = erittäin tyytymätön, 5 = erittäin tyytyväinen). Hyväksyttävänä tasona pidetään vähintään arvosanaa kolme. Työn tuottavuuden parantuminen laadullisesti kestäväällä tavalla edellyttää työorganisaatioiden kehittymistä mahdollisimman laajasti työelämässä siten, että työssä jaksetaan entistä pidempään. Henkilöstön jaksamista ja toimintakyvyn kehitystä seurataan yhtenäisellä henkilöstöbarometrillä ja henkilöstötilinpäätöksellä. Henkilöstöbarometrin tuloksia käsitellään alueittain ja yksiköittäin. Tarvittaessa vuotuisen tulossuunnitelmaan sisällytetään kehittämistoimenpiteet epäkohtien poistamiseksi. Johtamista ja sen kehittämistarpeita arvioidaan joka toinen vuosi toteutettavalla esimiesbarometrillä. Esimiesarvioinnin tuloksia käsitellään esimies-esimies kehityskeskusteluissa.

Henkilöstön *koulutustaso*a kuvataan indeksiluvulla, joka voi vaihdella 1,5:n (kaikilla perustason koulutus) ja 8,0:n (kaikilla tutkijakoulutus) välillä. Työministeriön henkilöstön koulutustaso on korkea. Aluehallinnon asiakaspalveluhenkilöstön valtaosa kuuluu alimpaan korkea-asteeseen. Rekrytoinneilla pyritään tutkinnon suorittaneiden osuutta kasvattamaan korvaamalla alemman koulutusasteen poistumaa tutkinnon suorittaneella henkilöstöllä. Tehtäviin nähden riittävän korkea koulutusaste lisää töistä suoriutuvuutta, työssä viihtyvyyttä ja työmotivaatiota.

Työstä selviytymiseen ja sitä kautta tuottavuuteen vaikuttaa henkilöstön koulutustaso. Koulutustasoindeksi on työministeriössä kasvanut viidessä vuodessa 5,5:sta 5,7:een ja työvoimatoimistoissa 4,9:sta 5,0:aan. Koulutustaso on korkea verrattuna valtiosektorin koulutustasoindeksiin 5,2. Työhallinnossa korkea koulutustaso antaa hyvän perustan tuloksellisuuden ja tuottavuuden kehittämiseksi.

Vuonna 2005 työhallinnon tehdyn vuosityöajan osuus kokonaistyöajasta oli 77,27%, kun se valtiosektorilla oli 82,2 % kokonaistyöajasta. Työhallinnossa varsinkin koulutuksessa olo ja myös vuosilomat ja sairauspoissaolot vievät enemmän työaikaa kuin valtiosektorilla. Työhallinnon sairauspoissaolojen määrän nousu johtuu pääosin pitkien, yli kolme päivää kestäneiden poissaolojen määrän kasvusta. Henkilöstön ikääntyessä ja työpaineiden kasvaessa sairauspoissaolojen määrä kasvaa. Panostamalla ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon, työympäristöön ja välineisiin sekä työmotivaatiota lisääviin toimenpiteisiin voidaan sairauspoissaolojen määrää vähentää.

Työhallinto/Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	TOT2005	TA2006	TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
Henkilöstöinvestoinnit/koko työhallinto (€/htv):							
Pätevyysinvestoinnit	1 270	1 308	1 360	1 400	1 440	1 480	1 530
Työyhteisön tilan investoinnit	59	61	63	64	66	68	70
Työkykyinvestoinnit	3 935	4 053	4 175	4 300	4 430	4 560	4 690
Työtyytyväisyys (asteikolla 1-5):							
Työministeriö	3,4	3,4	3,5	3,5	3,6	3,6	3,7
Työvoimatoimistot	3,3	3,4	3,5	3,5	3,6	3,6	3,7
Johtaminen (asteikolla 1-5):							
Työministeriö	3,2	3,2	3,3	3,3	3,4	3,4	3,5
Työvoimatoimistot	3,2	3,2	3,3	3,3	3,4	3,4	3,5
Koulutustasoindeksi:							
Työministeriö	5,7	5,7	5,8	5,8	5,9	5,9	5,9
Työvoimatoimistot	5,0	5,0	5,1	5,2	5,2	5,3	5,3
Sairauspoissaolot, päivää/htv:							
Työministeriö	8,5	7,5	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Työvoimatoimistot	11,6	9,6	9,6	9,3	9,0	8,5	8,0

Työpanoksen hinta 38 700 euroa (palkkausmenot/henkilötyövuodet) vastasi työministeriössä tasoltaan muiden ministeriöiden lukua, 38 000 euroa. Sen sijaan työvoimatoimistojen työpanoksen hinta, 26 500 euroa, jäi selvästi alle valtiosektorin vastaavan luvun, 33 000 euroa.

3.2.2 Työhallinnon henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen

Henkilöstökoulutus ja henkilöstön kehittäminen

Henkilöstön osaamisen kehittäminen on osa koko työhallinnon johtamista ja sen toiminnan kehittämistä. Työpolitiikan ja työhallinnon strategia vaikuttaa työhallinnon osaamistarpeisiin kaikilla organisaation tasoilla; strategia ja sen toteutus luovat perustan osaamisen ylläpitämiselle ja kehittämiseksi. Osaaminen, ammatinhallinta, hyvät johtamiskäytännöt ja työyhteisön toimivuus ovat työssä jaksamisen ja hyvän työmotivaation avaintekijöitä.

Osaamisen kehittämiseen suuntautuvaa koulutusta toteutetaan työhallinnon omana henkilöstökoulutuksena, ulkopuolelta tilattuina laajempina koulutusoh-

jelmina sekä tukemalla omaehtoista opiskelua. Suunnittelukaudella lisätään eri ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa tehtävää verkostoyhteistyötä. Tavoitteena on avata koulutusväylä jo hallinnossa työskenteleville asiakaspalveluvirkailijoille.

Henkilöstökoulutusta toteutetaan suunnittelukaudella seuraavasti:

1. Valtakunnallisessa henkilöstökoulutusohjelmassa, jonka sisältö tarkentuu vuosittain strategian ja osaamisen kehittämistarpeiden painotusten mukaan. Se sisältää mm. asiakaspalveluhenkilöstölle tarkoitetun peruskoulutusohjelman, erilaisia työvoimatoimiston johtajien koulutusohjelmia, työpolitiikkaan, julkisen työvoimapaalvelun sekä asiakaspalvelun kehittämiseen liittyviä täydennyskoulutusosuuksia sekä työhyvinvointiin ja työyhteisöjen toimivuuteen liittyviä koulutuskokonaisuuksia.
2. Vuosittain toteutettavissa johtamisen erikoisammattitutkintoon valmistavissa koulutuksissa, johon kuuluvat näytöt. Koulutuksen tavoitteena on luoda monipuolinen johdon tuki- ja koulutusprosessi työhallintoon.

Henkilöstökoulutuksessa ja johtamisen kehittämisessä edistetään tasa-arvon ja moninaisuuden toteutumista. Verkko-oppimista laajennetaan edelleen yhtenä monimuoto-opiskelun menetelmänä. Työhallinnon valtakunnallisen henkilöstökoulutuksen lisäksi alue- ja paikallishallinnon henkilöstöä tuetaan TE-keskusten työvoimaosastojen toteuttamilla alueellisilla koulutusohjelmilla ja työvoimatoimistokohtaisilla paikallisilla kehittämishankkeilla. TE-keskusten työvoimaosastojen ohjauksen käytäntöjen yhtenäistäminen ja ohjauksroolin selkiennyttäminen sekä työprosessien tehostaminen ovat alueellisen henkilöstökoulutuksen keskeisiä painopisteitä.

Työkykyä ylläpitävä toiminta

Työkyvyn ylläpitämisessä ja edistämisessä korostetaan ennaltaehkäisevää ja ennakoivaa työtettä. Riskienhallinnan arviointi on tärkeää; mm. ikärakenteen muutokset tuovat haasteita osaamisen parantamiseen, henkilöstön työssä pysymisen edistämiseen sekä rekrytoinnin perusteiden määrittelyyn. Ammattitaidon hallinta ja osaamisen kehittäminen ovat keskeisiä työhyvinvoinnin proaktiivisia toimenpiteitä.

Työhyvinvointia kehitetään valtakunnallisesti järjestämällä erilaisia työhyvinvointikoulutusohjelmia sekä lisäämällä alueellisten ja paikallisten työhyvinvointitoimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on levittää hyviä käytäntöjä ja -malleja työhallinnon eri organisaatio- ja työyksiköihin. Suunnittelukaudella käynnistetään valtakunnallinen Kaiku-työhyvinvointihanke, jolla tuetaan toimistoverkkouudistusta ja johtamista.

Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstökehityksen mukaisesti työhallinnosta joudutaan vähentämään virkoja suunnittelukauden aikana. Tarvittava virkojen vähennys toteutetaan luonnollisen poistuman kautta eläkkeelle jäämistä ja muun poistuman yhteydessä. Virkojen vähentäminen ei johda vakinaisen henkilöstön irtisanomisiin.

Nykyään resurssien kohdentamista alueiden välillä tarkistetaan silloin, kun TE-keskuksen alueen työttömien työnhakijoiden ja uusien avoimien työpaikkojen määrä suhteessa virkailijoiden lukumäärään (kuormitus) poikkeaa yli 10 prosent-

tia TE-keskusten keskimääräisestä kuormituksesta. Suunnittelukaudella tarkistukseen ryhdytään jo silloin, kun alueen kuormitus poikkeaa yli 7 prosenttia TE-keskusten keskimääräisestä kuormituksesta.

Uusia työntekijöitä rekrytoitaessa pyritään monipuolistamaan henkilöstön koulutus- ja työkokemustaustaa sekä tasaamaan sukupuolijakautumaa eri ammattiryhmissä. Rekrytoinnilla vaikutetaan henkilöstön ikärakennetta tasapainottavaan kehittämiseen. Maamme monikulttuuristuminen ja kasvava kansainvälistyminen otetaan huomioon henkilöstön etnisen taustan monipuolistamisena.

Uralla etenemisen ja rekrytoinnin on perustuttava ammatilliseen osaamiseen ja sen jatkuvaan kehittämisvalmiuteen. Toimenkuvien kehittämisellä, työnjaolla ja rekrytoinnilla sekä henkilöstökoulutuksella edistetään tasa-arvoa siten, että sijoittuminen eri tehtäviin on tasapuolista ja mahdollisuudet uralla etenemiseen ovat yhtäläiset.

Uusi palkkausjärjestelmä

Suunnittelukaudella vakiinnutetaan ja kehitetään uusi palkkausjärjestelmä toimivaksi osaksi henkilöstön ja toiminnan johtamista sekä varmistetaan järjestelmän oikeudenmukainen toteutus. Palkkausjärjestelmän toimeenpanossa ja kehittämisessä varmistetaan, että palkitseminen vastaa työhallinnolle määritellyjä arvoja. Palkitsemisen perustana olevien arviointien pitää olla myös yhteensopivia kehitettävien tulostittarien kanssa sekä henkilöstön osaamiseen ja kehittämiseen tähtäävien toimien kanssa.

Uudesta palkkausjärjestelmästä johtuva tiedonhallinta ja asiakirjojen käsittely aiheuttaa manuaalisesti toteutettuna merkittäviä kustannuksia. Palkkausjärjestelmän tietojärjestelmäsovelluksien kehittämisellä ja asiakirjojen siirrolla sähköiseen ympäristöön saavutetaan parempi kustannustehokkuus ja tietojen ajantasaisuus.

Palkkausjärjestelmän käyttöönoton myötä jo toteutunut ja edelleen ennakoitavissa oleva merkittävä palkkaliukuma edellyttää suunnittelukaudella merkittäviä henkilöstövähennyksiä tähtääviä toimenpiteitä palkanmaksukyvyyn turvaamiseksi.

4. MENOJEN SUUNNITELMAT: PERUSLASKELMA JA KEHYSEHDOTUS

Peruslaskelman mukaisin määrärahoihin saavutettavat toimenpidevolyymit käyvät ilmi alla olevasta taulukosta. Lisäksi taulukon yhteensä –lukuun on lisätty arvio Kainuun itsehallintokokeilun toimenpidevolyyymeista työvoimakoulutuksen, työllistämisen ja työllisyysperusteisten investointien osalta. Näin on saatu laskelma toimenpiteiden kokonaisvolyyymista suunnittelukaudella.¹

Taulukossa on myös valtiovarainministeriön 23.10.2006 päivätyn suunnitteluohjeen mukaiset arviot vuosien 2007 -11 työttömyysprosentista. Tämä on muunnettu työministeriön käyttämäksi työttömien määräksi keskimäärin.

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Työllistäminen yhteensä, josta	46 440	49 090	49 090	49 090	49 090
- palkkatuki	39 890	42 640	42 640	42 640	42 640
- starttituki, työelämävalmennus, osa-aikalisä ²	5 250	5 250	5 250	5 250	5 250
- työllistäminen valtiolle	1 300	1 200	1 200	1 200	1 200
Työvoimakoulutus ³	25 310	25 310	25 310	25 310	25 310
Työharjoittelu ja työelämävalmennus työmarkkinatuella	13 000	13 000	13 500	13 500	13 500
Vuorotteluvapaa	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Työttömiin kohdistuvat ESR –hankkeet	4 500	4 500	2 500	2 500	2 500
Työllisyysperust. investoinnit (sis. EAKR)	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250
Yhteensä henkilöä keskimäärin TM:n määrärahoihin	96 500	99 150	97 650	97 650	97 650
Yhteensä hlöä keskim. sis. arvion Kainuusta	99 250	102 150	100 650	100 650	100 650
VM:n TTS-ohjeen mukainen työttömyyspros.	7,4	6,7	6,1	5,9	5,9
Työttömyys vastaavasti TM:n luvuin	245 000	229 000	210 000	205 000	198 000
Aktivointiaste prosenttia laajasta työttömyydestä	29	30	31	32	33

Työmarkkinatukiudistuksen mukaisesti vuoden 2006 ja 2007 talousarvioissa 500 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneiden osallistumista aktiivitoimenpiteisiin on lisätty keskimäärin 7 000 henkilöllä. Vuonna 2008 lisäys on vielä 3 000 henkilöä keskimäärin. Em. luvuista yhteensä arviolta 1 000 henkilön lisäys kohdistuu toimenpiteisiin, jotka eivät näy yllä olevassa yhteenvedossa (kuntoutus-, työkokeilu- yms. toimenpiteet sekä kuntouttava työtoiminta). Volyyymeissa on otettu myös huomioon työllistämistä helpottavia toimenpiteitä selvittämään asetetun kolmikantaisen työryhmän (ns. TUPO 2 –työryhmä) ehdotusten toimeenpano (5 000 henkilöä vuonna 2007 ja 5 000 henkilöä vuonna 2008⁴).

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus sisältää muutosturvan toimintamallin mukaisista koulutusta vuosittain 1 800 henkilölle keskimäärin. Mikäli volyymit jäivät tätä alhaisemmiksi, ei säästyneitä määrärahoja saa kohdentaa uudelleen muuhun työvoimapolitiikan toimeenpanoon.

¹ Suunnittelukauden lukuihin liittyy tiettyjä epävarmuustekijöitä. Määräaikainen vuorotteluvapaalaki on voimassa vuoden 2007 loppuun. Taulukossa on oletettu, että laki vakinaistetaan. ESR:n uuden ohjelmakauden resurssit laskevat 33 %:lla edelliseen kauteen verrattuna. Tämä näkyy kuitenkin toimenpidevolyyymeissa vasta vuonna 2009, koska edellisenä vuonna on käytettävissä uuden ja vanhan ohjelmakauden resurssit.

² Näistä muita kuin työttömiä starttituen saajia vuonna 2007 keskimäärin 1 000 henkilöä. Luku otettu huomioon aktivointiastelaskelmassa.

³ Näistä muita kuin työttömiä vuonna 2007 keskimäärin 2 500 henkilöä. Luku otettu huomioon aktivointiastelaskelmassa.

⁴ Sisältää Kainuun itsehallintokokeilun arvioidun osuuden, yhteensä 500 henkilöä keskimäärin.

Starttitukea voidaan kolmivuotisena kokeiluna vuosina 2005 – 2007 myöntää työttömien lisäksi työstä tai työmarkkinoiden ulkopuolelta tulevalle yrittäjäksi ryhtyvälle. Yllä olevassa taulukossa on oletettu, että kokeilu vakinaistetaan ja että tällaisia starttituen saajia on suunnittelukaudella vuosittain 1 000 henkilöä keskimäärin.

Kehysehdotus perustuu työpolitiikan alustavaan strategiaan, jota on kuvattu luvussa 2. Osana strategiaa ehdotetaan toimenpidevolyymin nostamista asteittain runsaaseen 120 000 henkilöön keskimäärin, jolloin työttömyyden alentuessa aktiivointiaste nousee runsaaseen 40 prosenttiin laajasta työttömyydestä. Kyseinen keskimäärin 20 000 henkilön lisäys muodostuu työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen 10 000 henkilön volyymin nostosta sekä kuntouttavan työtoiminnan volyymin nostamisesta 10 000 henkilöön. Kuntouttavan työtoiminnan kohdejoukko ovat vaikeimmat rakennetyöttömät. Kuntouttavan työtoiminnan konsepti on tarkoitus uudistaa osana välityömarkkinoiden kehittämistä. Tämän myötä se voidaan laskea peruslaskelmasta poiketen osaksi aktiivointiastetta. Nykyisen kunnille maksettavan 10,09 euron päiväkorpauksen suuruus kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä jouduttaneen uudistuksen yhteydessä arvioimaan uudelleen. Tätä ei kuitenkaan ole laskelmassa otettu huomioon.

Työvoimakoulutusta suunnataan aiempaa enemmän henkilöille, joilta puuttuu ammatillinen koulutus. Samoin maahanmuuttajien osuutta ammatillisessa koulutuksessa lisätään. Työvoimakoulutusta kohdennetaan enenevästi myös erilaisissa työelämän murrostilanteissa oleviin ryhmiin. Tarkoituksena on lisätä yhteishankintakoulutusta työnantajien kanssa ja toimia nykyistä ennakoitummin, jolloin voidaan ennaltaehkäistä työttömäksi joutuminen.

Yhteenvedo kehusehdotuksen määrärahojen ja volyymin lisäyksestä:

	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
Peruslaskelman mukaiset volyymit	102 150	100 650	100 650	100 650
Kehysehdotuksen mukaiset volyymit	108 150	111 650	116 650	120 650
Lisätoimenpiteet yhteensä, henkilöä keskimäärin	6 000	11 000	16 000	20 000
- kuntouttava työtoiminta ⁵	4 000	6 000	8 000	10 000
- työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus	2 000	5 000	8 000	10 000
Tarvittavat lisäresurssit, 1000 €				
34.06.31 Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä	3 900	9 100	14 300	19 500
34.06.50 Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut	10 557	26 391	42 266	52 822
34.06.51 Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet	15 829	39 580	63 331	79 160
Lisäresurssien tarve yhteensä, 1000 €	30 286	75 071	119 897	151 482

Kehysehdotuksen mukaisten toimenpiteiden vaikutuksia kehyksiin kuulumattomalle momentille 34.06.52 (Työmarkkinatuki) arvioidaan sivulla 32.

Peruslaskelmasta poiketen kehusehdotuksen arvioituihin toimenpidevolyymeihin on laskettu mukaan uusimuotoisen kuntouttavan työtoiminnan toimenpidevolyymit. Kehusehdotuksen arvioidut toimenpidevolyymit ja suunta-antava arvio aktiivointiasteesta (prosenttia laajasta työttömyydestä) ovat seuraavat:

⁵ Lisäys on nykyisestä 2 500:sta 10 000 henkilöön, mutta toiminnan uudistamisen myötä kuntouttava työtoiminta lasketaan aktiivointiasteeseen kuuluvaksi.

	2008	2009	2010	2011
Työllistäminen yhteensä, josta	49 090	49 090	49 090	49 090
- palkkatuki	42 640	42 640	42 640	42 640
- starttituki, työelämävalmennus, osa-aikalisä	5 250	5 250	5 250	5 250
- työllistäminen valtiolle	1 200	1 200	1 200	1 200
Työvoimakoulutus	27 310	30 310	33 310	35 310
Työharjoittelu ja työelämävalmennus työmarkkinatuella	13 000	13 500	13 500	13 500
Kuntouttava työtoiminta	4 000	6 000	8 000	10 000
Vuorotteluvapaa	6 000	6 000	6 000	6 000
Työttömiin kohdistuvat ESR –hankkeet	4 500	2 500	2 500	2 500
Työllisyysperust. investoinnit (sis. EAKR)	1 250	1 250	1 250	1 250
Yhteensä henkilöä keskimäärin TM:n määrärahoihin	105 150	108 650	113 650	117 650
Yhteensä hlöä keskim. sis. arvion Kainuusta	108 150	111 650	116 650	120 650
Alustavan strategian muk. arvioitu työttömyysprosentti	5,7	5,0	4,5	4,0
Työttömyys vastaavasti TM:n luvuin	189 000	162 000	141 000	126 000
Suuntaa-antava aktivointiaste ⁶	36	41	45	49

Mikäli työttömyys kehittyy peruslaskelmassa käytetyn ennusteen mukaisesti jää aktivointiaste noin 40 prosenttiin.

4.1 Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus (luku 34.05)

Ohjelmakauden 2007-2013 Manner-Suomen ESR –ohjelman määrärahat, sekä Euroopan sosiaalirahaston että kansallinen valtion rahoitus, budjetoidaan työministeriön pääluokkaan momenteille 34.05.64 (Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007 – 2013) ja 34.05.65 (Euroopan sosiaalirahaston valtion rahoitusosuus ohjelmakaudella 2007 – 2013) kaikkien ESR –osarahoitteista toimintaa toteuttavien ministeriöiden osalta. Momentin 34.05.64 määrärahat eivät kuulu kehystarkastelun piiriin, vaan niistä esitetään erillinen arvio.

Työministeriö, Manner-Suomen ESR –ohjelman hallintoviranomaisena, jakaa ESR-osuuden (34.05.64) ja vastaavan valtion rahoitusosuuden (34.05.65) Manner-Suomen ESR-ohjelmaa toteuttaville ministeriöille ja niiden aluehallinnolle maakunnan yhteistyöasiakirjojen ja hallinnonalojen tulosohtausneuvotteluissa sovitun jaon mukaisesti.

Ohjelmakauden 2000-2006 Euroopan sosiaalirahaston määrärahat budjetoidaan työministeriön momentille 34.05.61 (Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin). Nämä määrärahat eivät kuulu kehystarkastelun piiriin, vaan niistä esitetään erillinen arvio. Työhallinnon osuus ohjelmien kansallisesta valtion rahoituksesta on budjetoitu momentille 34.05.62 (EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta). Momentille on budjetoitu myös työhallinnon toteuttamien Euroopan aluekehitysrahaston hankkeiden työhallinnon kansallinen rahoitusosuus.

Komissiolta saatavat tulot budjetoidaan momentille 12.34.40 (Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot). Manner-Suomen ESR –ohjelman kauppa- ja teolli-

⁶ Työttömien aktivointiaste jää laskelmassa esitettyä pienemmäksi, koska luvussa on mukana muille kuin työttömille maksettavat starttituet sekä muihin kuin työttömiin kohdistuva koulutus, jonka osuus kulutuksen volyymin kasvaessa suunnittelukauden lopulla. Näiden aktivointiastetta alentava vaikutus on yhteensä arviolta 1,5 – 3 prosenttiyksikköä vuonna 2011.

suusministeriön hallinnonalan hankkeisiin osallistuvilta perittyinä maksuina ker-tyvät tulot merkitään momentille 12.34.99.

Sosiaalirahaston hankkeita toteuttavat työministeriön lisäksi opetusministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäasiainminis-teriö. Toimenpiteiden kohteena ovat työttömät ja työssä olevat henkilöt, joiden työllistymistä, työllistymisedellytyksiä ja työssä pysymistä edistetään ja osaa-mista parannetaan.

Ohjelmakauden 2000-2006 maksatukset ohjelmia toteuttaville projekteille ja hankkeille päättyvät Suomessa vuoden 2008 elokuun lopussa.

Uusi EU:n rakennerahastojen ohjelmakausi käynnistyy vuonna 2007. Euroopan sosiaalirahaston osuus on 33 prosenttia pienempi kuin ohjelmakaudella 2000-2006. ESR:n rahoituskehys ohjelma- ja vuositasolla on tiedossa. Työministeriön osuus siitä on 51 prosenttia (esitys). Työhallinnon kansallinen rahoitusosuus määräytyy ESR-osuuden perusteella.

Hallinnonalojen välinen rahoitusosuuksien jakauma ohjelmakaudella 2007-2013:

	ESR	%
Sisäasiainministeriö	11 816	2
Työministeriö	301 319	51
Opetusministeriö	212 695	36
Kauppa- ja teollisuusministeriö	47 266	8
Sosiaali- ja terveysministeriö	17 725	3
YHTEENSÄ	590 821	100
Tekninen tuki	24 618	
YHTEENSÄ	615 439	

4.1.1 Ohjelmakausi 2000 - 2006

34.05.61 (Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin)

Ohjelmakauden 2000-2006 valtuuden maksatuksiin tarvittavat arviomäärärahat vuonna 2007 ja suunnittelukaudella ovat seuraavat (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Mom. 34.05.61 yht.	125,722	105,571	0	0	0
- josta Kainuu	1,811	1,543	0	0	0

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
<i>Kehitysarvio kehys- ten ulkopuolelle jäävistä määrära- hoista</i>	125,722	105,571	0	0	0

34.05.62 (EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta)

Ohjelmakauden 2000-2006 valtuuden maksatuksiin tarvittavat arviomäärärahat vuonna 2007 ja suunnittelukaudella ovat seuraavat (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Mom. 34.05.62 yht.	80,809	43,300	0	0	0
ESR-osuus yht.	70,603	38,408	0	0	0
- josta Kainuu	1,931	0,738	0	0	0
EAKR-osuus yht.	10,206	4,892	0	0	0

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	80,809	43,300	0	0	0
Kehysehdotus		43,300	0	0	0

4.1.2 Uusi ohjelmakausi 2007 –2013

34.05.64 Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007—2013

Arvioidut valtuusmäärärahat (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Mom. 34.05.64	99,005	95,612	92,043	88,294	84,357
- josta Kainuu	5,252	4,659	4,040	3,393	2,720

Valtuuden maksatuksiin tarvittavat arviomäärärahat vuonna 2007 ja suunnittelu-
kaudella ovat seuraavat (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Mom. 34.05.64 yht.	9,901	29,193	91,288	136,032	107,360
- josta Kainuu	0,525	1,576	4,871	6,864	5,077

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
<i>Kehitysarvio kehys- ten ulkopuolelle jäävistä määrära- hoista</i>	9,901	29,193	91,288	136,032	107,360

34.05.65 Euroopan sosiaalirahaston valtion rahoitusosuus ohjelmakaudella 2007—2013

Arvioidut valtuusmäärärahat suunnittelukaudella:

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Mom. 34.05.65 yht.	82,658	63,688	64,962	66,261	67,587
- josta Kainuu	2,669	2,303	2,431	2,530	2,617

Valtuuden maksatuksiin tarvittavat arviomäärärahat vuonna 2007 ja suunnittelu-
kaudella ovat seuraavat (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Mom. 34.05.65 yht.	8,744	18,919	60,324	93,255	79,007
- josta Kainuu	0,278	0,667	2,156	3,412	2,988

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	8,744	18,919	60,324	93,255	79,007
Kehysehdotus		18,919	60,324	93,255	79,007

4.2 Työvoimapolitiikan toimeenpano (luku 34.06)

4.2.1 Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot (34.06.21)

Työhallinnon henkilöstöstrategiaa käsitellään luvussa 3.2 ja henkisten voimavarojen hallintaa koskevia tavoitteita ja tunnuslukuja sivulla 16.

Peruslaskelma sisältää valtioneuvoston 23.3.2006 kehyspäätöksessä myönnetty palkkausjärjestelmän uudistamisen (UPJ) määrärahat. Kehyspäätöksessä vahvistettiin myös tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstö- ja määrärahavähennykset koko suunnittelukaudelle. Siten alla olevat luvut sisältyvät jo peruslaskelmaan.

34.06.21 Paikallishallinnon toimintamenot	TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
Henkilöstövähennys v:sta 2006 htv	-23	-36	-58	-119	-300
Määrärahavähennys v:sta 2006 1000 €	-242	-378	-609	-1 250	-3 150

Työministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman toimeenpanoa käsitellään sivulla 14.

Peruslaskelma poikkeaa valtioneuvoston kehyspäätöksestä siten, että vuosittain momentille on lisätty 460 000 euroa VEL –hoitomaksuihin vuoden 2007 TA:n mukaisesti.

Palvelujen laatutasoa arvioidaan valtakunnallisella asiakaspalvelukyselyllä. Työvoimatoimistojen laatutavoite on seuraava: hyvien ja erittäin hyvien palvelukemusten osuus on oltava vähintään (prosenttia):

	2006 tot.	TA 2007	2008	2009	2010	2011
- työnhakija-asiakkaat	57,2	59				
- työnantaja-asiakkaat	63	65				

Uuden strategian valmisteluvaiheesta johtuen ei suunnittelukaudelle ole vielä määritelty tavoitetasoja.

Määrärahan tarve jakaantuu suunnittelukaudella seuraavasti (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Paikallishallinto	128,305	128,696	128,893	128,253	126,356
Kokeilu- ja kehittämis- hankkeet	0,151	0,151	0,151	0,151	0,151
Lähialueyhteistyö	0,100	0,100	0,100	0,100	0,100
Palvelukeskukset	16,060	16,000	16,000	16,000	16,000
Peruslaskelma	144,617	144,947	145,144	144,504	142,607
Kehysehdotus		144,947	145,144	144,504	142,607

4.2.2 Kuntouttava työtoiminta (34.06.31)

Työhallinto ja kuntien sosiaalitoimi yhteistyössä osoittavat asiakkaat kuntouttavaan työtoimintaan. Toiminnan järjestävät kunnat, jotka saavat normaalin sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden lisäksi korvauksena 10,09 euroa henkilöä ja päivää kohden. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työmarkkinatuen saajalle maksetaan täysimääräisen työmarkkinatuen lisäksi 8 euron suuruinen ylläpitokorvaus kultakin osallistumispäivältä. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on henkilön syrjäytymisen ehkäiseminen sekä edellytysten luominen sille, että henkilö voi osallistua työhallinnon aktiivitoimenpiteisiin ja työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Peruslaskelma: Toiminnan piirissä arvioidaan suunnittelukaudella olevan vuosittain n. 2 500 henkilöä keskimäärin (runsas 6 000 henkilöä n. kahtena päivänä viikossa).

Kehysehdotuksessa (ks. sivu 20) momentin määrärahan tarve nousee asteittain toimenpiteiden volyymin noustessa 10 000 henkilöön keskimäärin.

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	6,500	6,500	6,500	6,500	6,500
Kehysehdotus		10,400	15,600	20,800	26,000

4.2.3 Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (34.06.50)

Peruslaskelma:

Momenteilta 34.06.51 ja 26.98.63 rahoitettavan työvoimakoulutuksen vuosittainen volyyymi arvioidaan olevan 6,516 milj. opiskelijatyöpäivää. Hankintavolyymissa on otettu huomioon vuoden 2007 talousarvion mukaisesti tulopoliittisen sopimuksen työllistymisen ja muutosturvan toimintamallin mukainen koulutus ja koulutus nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamiseen.

Maksuspäiviä arvioidaan olevan noin 98 prosenttia hankittavista opiskelijatyöpäivistä ja koulutustukea saavien osuus on arvioitu vajaaksi 55 prosentiksi. Vuoden 2007 talousarvion tason mukaisesti koulutustuen suuruus on 23,91 € päivältä, ylläpitokorvauksen 8 € ja korotetun ylläpitokorvauksen 16 € päivältä. Ylläpitokorvausta arvioidaan maksettavan 90,8 prosentista maksuspäiviä ja korotettua ylläpitokorvausta 7,2 prosentista maksuspäiviä.

Vuoden 2007 alusta lähtien momentilta maksetaan myös momenteilta 34.05.64 ja 34.05.65 rahoitettavaan ohjelmakauden 2007-2013 ESR-ohjelmaa toteuttaviin työvoimakoulutushankkeisiin osallistuvien opintososiaaliset edut. Vuoden 2007 talousarviossa arvioidaan maksatuksen olevan noin 4,6 milj. euroa tulevina vuosina.

Määrärahan tarve momentilla 34.06.50 arvioidaan seuraavaksi (milj. €):

Kohde	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Momenteilta 34.06.51 ja 26.98.63 rahoitettavaan koulutukseen osallistuvien					
- Koulutustuki	83,304	83,210	83,210	83,210	83,210
- Ylläpitokorvaus	46,410	46,310	46,310	46,310	46,310
- Korotettu ylläpitokorvaus	7,310	7,504	7,504	7,504	7,504
Yhteensä	137,024	137,024	137,024	137,024	137,024
Momenteilta 34.05.64 ja 65 rahoitettavaan koulutukseen osallistuvien etuudet	0,230	4,600	4,600	4,600	4,600
Työttömyyskassojen hallintokulut	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600
Peruslaskelma yhteensä	137,854	142,224	142,224	142,224	142,224
Kehysehdotus		152,781	168,615	184,490	195,046

Kehysehdotuksessa (ks. sivu 20) momentin määrärahan tarve nousee asteittain työvoimakoulutuksen volyymin noustessa 10 000 henkilöllä keskimäärin.

4.2.4 Työllistämis-, koulutus-, ja erityistoimet (34.06.51)

Momentilla on julkisessa työvoimapalvelulaissa määriteltyjen palvelujen sekä tukien, avustusten ja etuuksien määrärahat lukuun ottamatta investointimäärärahoja ja määrärahoja työvoimakoulutuksen aikaisiin etuuksiin. Momentin peruslaskelma ja kehysehdotus ovat seuraavat (milj. €):

Mom. 34.06.51	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Työvoimakoulutus	204,670	204,670	204,670	204,670	204,670
Työllistäminen	275,663	296,383	296,383	296,383	296,383
Erytyistoimet	36,378	36,378	36,378	36,378	36,378
Peruslaskelma yhteensä	516,711	537,431	537,431	537,431	537,431
Kehysehdotus		553,260	577,011	600,762	616,591

Määrärahasta varataan 8 000 000 euroa käytettäväksi valtioneuvoston päätöksellä talouden rakennemuutosten työllisyydelle ja tuotantotoiminnalle aiheuttamien ennalta arvaamattomien häiriöiden lieventämisen edellyttämiin menoihin.

Kehysehdotuksessa (ks. sivu 20) momentin määrärahan tarve nousee asteittain työvoimakoulutuksen volyymin noustessa 10 000 henkilöllä keskimäärin.

TyövoimakoulutusPeruslaskelma:

Koulutuksen pääasiallisena kohderyhmänä ovat työttömät. Ammatillisen koulutuksen järjestämisen tarkoituksena on edistää ja ylläpitää työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapainoa sekä torjua työttömyyttä ja poistaa työvoimapulaa. Valmentavan koulutuksen järjestämisen tarkoituksena on antaa valmiuksia työhön ja koulutukseen hakeutumiseen sekä ammatinvalintaan ja urasuunnitteluun. Valmentavana koulutuksena hankitaan myös maahanmuuttajakoulutusta (sisältää kielitaidon tasotestaukset) osana kotoutumissuunnitelmaa.

Lisäksi Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä arvioidaan hankittavan noin 80 vuotuista koulutuspaikkaa.

Työvoimakoulutuksen määrärahojen arvioidaan jakautuvan suunnittelukaudella seuraavasti (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Työvoimakoulutus yhteensä	204,670	204,670	204,670	204,670	204,670
Ammatillinen	156,480	156,480	156,480	156,480	156,480
Valmentava	44,270	44,050	44,050	44,050	44,050
Tiedotus, kehittäminen ja opiskelijavalintakustannukset	2,200	2,200	2,200	2,200	2,200
Etuudet ennen koulutuksen alkua	0,440	0,440	0,440	0,440	0,440
Pohjoiskalotin koulutussäätiö	1,280	1,500	1,500	1,500	1,500

Ammatillisen koulutuksen hankintahinnaksi on arvioitu 33,58 € / opiskelijatyöpäivä ja valmentavan koulutuksen 26,02 € / opiskelijatyöpäivä. Vuosiopiskelijapaikan hinnaksi muodostuu ammatillisessa koulutuksessa 8 429 € ja valmentavassa koulutuksessa 6 531 euroa.

Momentilta 34.06.51 rahoitettavan työvoimakoulutuksen hankintavolyymi:

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Henkilöä keskimäärin	25 310	25 310	25 310	25 310	25 310
- valmentava	6 745	6 745	6 745	6 745	6 745
- ammatillinen	18 565	18 565	18 565	18 565	18 565
Opiskelijatyöpäiviä yhteensä (milj. otp)	6,353	6,353	6,353	6,353	6,353
- valmentava	1,693	1,693	1,693	1,693	1,693
- ammatillinen	4,660	4,660	4,660	4,660	4,660

Uuden strategian valmisteluvaiheesta johtuen ei suunnittelukaudelle ole vielä määritelty työvoimakoulutuksen tavoitteita. Aiemmat tavoitteet ovat olleet:

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Vaikuttavuustavoite: Työttömänä 3 kk ammatillisen koulutuksen jälkeen enintään, %	36				
Laatutavoite: Opiskelijapalautteen hyvien ja erinomaisten arvosanojen osuus vähintään, %	75				
Osaavan työvoiman saata- vuuden varmistamistavoite: Yhteishankintakoulutuksen opiskelijatyöpäivämäärä vähin- tään	700 000				

Kehysehdotus

Mom. 34.06.51	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Työvoimakoulutus	204,670	220,499	244,250	268,001	283,830

Sivulla 20 esitetyn kehysehdotuksen työvoimakoulutuksen hankintamäärärahat on laskettu peruslaskelman mukaisella ammatillisen ja valmentavan koulutuksen suhteella ja samoilla yksikköhinnoilla.

Työllistäminen

Työnantajalle maksettavat palkkaperusteiset työllistämistuet valtiolle työllistämistä lukuun ottamatta on muutettu vuoden 2006 alusta palkkatueksi. Palkkatuki koostuu perustuesta ja lisäosasta. Perustuki maksetaan momentilta 34.06.52 (Työmarkkinatuki) ko. momentilla luetelluissa tapauksissa. Muutoin perustuki maksetaan tältä momentilta. Lisäosa maksetaan aina tältä momentilta.

Palkkatuen sekä valtionhallinnolle työllistämisen tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan ammattitaitoa, osaamista ja työmarkkina-asemaa sekä edistää pitkään työttömänä olleen pääsemistä avoimille työmarkkinoille.

Yksityisen sektorin työllistämisen määräraha on muuttunut kehyspäätöksen jälkeen seuraavasti:

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Kehys 23.3.2006	164 329	169 662	169 662	169 662	169 662
- TUPO2 -ryhmän ehdotusten toimeenpano	14 220	28 440	28 440	28 440	28 440
- lisäys TA 2007	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
- siirto työelämäohjelmiin	-3 150	-2 150	-2 150	-2 150	-2 150
Uusi peruslaskelma TA2007:n mukaisesti	177 399	197 952	197 952	197 952	197 952

Työllistämisen määrärahojen arvioidaan jakautuvan suunnittelukaudella sektoreittain seuraavasti (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Valtio	29,500	27,000	27,000	27,000	27,000
Kunnat ja kunta- yhtymät	68,764	71,431	71,431	71,431	71,431
Yksityinen sektori	177,399	197,952	197,952	197,952	197,952
Yhteensä	275,663	296,383	296,383	296,383	296,383

Yksityisen sektorin työllistämisen rahoista arvioidaan vuosittain käytettävän 22 milj. euroa työllisyyspoliittiseen projektitukeen. Sitä käytetään erityisesti ns. kolmannella sektorilla toteutettavien työllistämishankkeiden rahoittamiseen. Projektitukea maksetaan hankkeen hallinnointiin muun muassa maksamalla projekteissa vetäjien ja muiden vastuuhenkilöiden palkkauskustannukset ja muita hallintomenoja. Projektitukimäärärahasta tuetaan myös sosiaalisten yritysten perustamista ja toiminnan vakiinnuttamista.

Toimenpidevolyymit jakautuvat seuraavasti (henkilöä keskimäärin):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Palkkatuki yhteensä	40 250	42 200	42 640	42 640	42 640
- perustuki mom.34.06.52, lisäosa mom. 34.06.51	29 750	32 500	32 500	32 500	32 500
- perustuki ja lisäosa momentilta	10 500	9 700	9 700	9 700	9 700
Starttituki, työelämävalmennus ja osa-aikalisä yht.	5 250	5 250	5 250	5 250	5 250
- perustuki mom. 52, lisäosa tältä momentilta	800	800	800	800	800
- perustuki ja lisäosa tältä momentilta	4 450	4 450	4 450	4 450	4 450
Työllistäminen valtiolle	1 300	1 200	1 200	1 200	1 200
Työllistäminen yhteensä	46 800	48 650	48 650	48 650	48 650

Uuden strategian valmisteluvaiheesta johtuen ei suunnittelukaudelle ole vielä määritelty työllistämisen tavoitteita. Aiempi vaikuttavuustavoite on ollut:

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Työttömänä 3 kk tukityön / palkkatuen jälkeen enintään, %	44				

Julkisen työvoimapalvelun erityistoimet

Julkisen työvoimapalvelun erityistoimien määrärahojen peruslaskelma on muuttunut kehyspäättökseen jälkeen seuraavasti:

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Kehys 23.3.2006	33 978	33 978	33 978	33 978	33 978
- TA 2007 lisäykset liikkuvuusavustuksiin yht.	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
Uusi peruslaskelma TA2007:n mukaisesti	36 378	36 378	36 378	36 378	36 378

Julkisen työvoimapalvelun erityistoimien määrärahojen arvioidaan jakautuvan suunnittelukaudella seuraavasti:

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Työhönsijoittamisen ja AVOn erityismenot	8,730	8,730	8,730	8,730	8,730
Ryhmä- ym. palvelujen hankinta ja työnhakuvalmennuksen ylläpitokorvaukset	18,631	18,631	18,631	18,631	18,631
Pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittäminen	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300
Liikkuvuusavustus	3,880	3,880	3,880	3,880	3,880
Muuttoavustus	1,400	1,400	1,400	1,400	1,400
Venäjän lähialueiden työvoiman ammatillinen kehittäminen (enintään)	0,437	0,437	0,437	0,437	0,437
Yhteensä	36,378	36,378	36,378	36,378	36,378

Erytistoimet ovat koko suunnittelukauden vuoden 2007 talousarvion tasolla. Erytistoimien kustannukset koostuvat toisaalta asiantuntija- ja muiden palvelujen hankinnasta ja toisaalta asiakkaille maksettavista erilaisten kustannusten korvauksista.

Työhönsijoittumisen ja ammatinvalinta- ja urasuunnittelun tukitoimenpiteitä arvioidaan suunnittelukaudella vuosittain järjestettävän noin 21 000, joista arviolta 10 000 on työpaikalla tapahtuvia työkokeiluja. Ryhmä- ym. palveluina hankitaan työnhakijoille erityisesti työnhakuvalmennusta sekä muita asiantuntijapalveluja, kuten työnetsijä-, ohjaaja- ja tukihenkilöpalveluja ja osaamis- ja ammattitaitokartoituksia. Pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittämiseksi arvioidaan järjestettävän vuosittain noin 6 000 työkunnan tutkimusta. Suunnittelukaudella arvioidaan maksettavan vuosittain yhteensä 30 000 liikkuvuusavustusta työttömille tai työttömyysuhan alaisille työnhakijoille, jotka hakeutuvat työhön työssäkäyntialueensa ulkopuolelle.

Venäjän lähialueiden työvoiman ammatillinen kehittäminen on pääasiassa koulutusta.

4.2.5 Työmarkkinatuki (34.06.52)

Vuoden 2006 alusta lähtien valtio ja kunnat ovat rahoittaneet puoliksi 500 päivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden työttömyysaikaisen työmarkkinatuen. Kansaneläkelaitos maksaa työmarkkinatuet niiden saajille työministeriön maksamista ennakoista ja laskuttaa kunnilta niiden osuuden jälkikäteen. Työministeriön maksamissa ennakoissa on otettu huomioon tämä viive (KELA:n maksuvalmiuden turvaaminen).

Vuoden 2006 alussa toteutettiin palkkatuki uudistus, jolloin mm. niiden työttömien työmarkkinatuen saajien määrää lisääntyi, joiden tuki voidaan maksaa työnantajalle sen työllistäessä työttömän. Määrärahaa on voinut ko. vuoden alusta käyttää myös työmarkkinatukeen oikeutetulle starttirahan perustukea vastaavan osuuden maksamiseen. Vanhan yhdistelmä tuen työmarkkinatuen osuuden maksoi KELA ja työllistämistukiosuuden maksoivat TE -keskukset. Palkkatuki uudistuksen myötä vuoden 2006 alusta TE -keskukset ryhtyivät maksamaan myös palkkatuen perustukea työnantajalle tai starttituen saajalle. Vuonna 2006

alkanut työmarkkinatuen uudistuksen toimeenpano on osaltaan lisännyt työmarkkinatukimomentin käyttöä aktiivitoimiin. Aktiivitoimien osuuden kasvu momentin määrärahasta johtuu myös teknisistä syistä, koska kuntien maksuosuus puuttuu loppusummasta.

Vuoden 2007 alusta lähtien momentilta maksetaan myös sellaiset momenteilta 34.05.64 ja 65 rahoitettaviin ohjelmakauden 2007—2013 ESR-ohjelmaa toteutaviin työvoimapoliittisiin hankkeisiin osallistuvien edut, joiden maksajana on Kansaneläkelaitos. Tämä osuus on suunnittelukaudella vuosittain arviolta 4 milj. euroa.

Koska 500 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneiden osuus työmarkkinatuen saajista ja sitä kautta kuntien maksuosuus on osoittautunut ennakoitua pienemmäksi, on arviota momentin määrärahojen tarpeesta jouduttu korottamaan valtioneuvoston 23.3.2006 kehyspäättöksen luvuista. Momentin aktiivisuutta kasvattaa ja kuntien maksuosuutta laskee myös vuoden 2007 talousarviossa päätetty TUPO 2 –työryhmän ehdotusten toimeenpano. Momentin määrärahan lisätarve johtuu osin myös teknisistä syistä: peruspäiväraha on noussut kehyspäättöksessä käytetystä luvusta.

Arvio työmarkkinatuen suuruudesta ja jakautumisesta kuntien ja valtion välillä:

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Työmarkkinatuen saajia keskimäärin (1000 h.)	145	137	126	123	118
Työmarkkinatuki yhteensä milj. €, josta	889,130	878,123	811,863	793,563	763,063
- Valtion maksuosuus milj. €		716,278	675,272	663,560	644,040
- Kuntien maksuosuus milj. €		161,845	136,591	130,003	119,023

Momentin määrärahan aktiivisen osan arvioidaan jakautuvan seuraavasti (1000 euroa):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Palkkatuen perustukena maksettava työmarkkinatuki ⁷	176 960	207 312	207 312	207 312	207 312
Starttituen saajille perustukena maks. työmarkkinatuki	4 930	4 936	4 936	4 936	4 936
Työvoimakoulutuksen aikainen työmarkkinatuki	76 150	78 996	78 996	78 996	78 996
Työharjoittelu ja työelämävalmennus työmarkkinatuella	84 180	84 240	87 480	87 480	87 480
Kuntouttavan työtoiminnan aikainen työmarkkinatuki	16 480	16 500	16 500	16 500	16 500
Rinnasteisen koulutuksen aikainen työmarkkinatuki	11 840	11 844	11 844	11 844	11 844
Ylläpitokorvaukset	24 485	23 375	24 025	24 025	24 025
Matka-avustuksena maksettava työmarkkinatuki	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350
Aktiivinen osuus yhteensä	396 375	428 553	432 443	432 443	432 443
Aktiivinen osuus valtion maksuosuudesta	55	61	67	68	71
Aktiivinen osuus koko työmarkkinaosuudesta	43	49	53	54	57

⁷ Lukuun sisältyy arvio Kainuun itsehallintokokeilualueen palkkatuen perustuista, jotka maksetaan tältä momentilta. Lisäosat maksetaan momentilta 26.98.63.

Henkilömäärien mukaan tarkasteltuna momentin aktiivinen osa jakautuu seuraavasti (henkilöä keskimäärin):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Palkkatuki ⁸	29 750	33 600	33 600	33 600	33 600
Starttituki	800	800	800	800	800
Työvoimakoulutus	11 600	11 600	11 600	11 600	11 600
Työharjoittelu ja työelämävalmennus työmarkkinatuella	13 000	13 000	13 500	13 500	13 500
Kuntouttava työtoiminta	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Rinnasteinen koulutus kotoutujille	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Aktiivitoimissa henkilöä keskimäärin yhteensä	59 450	63 300	63 800	63 800	63 800
Aktiivitoimissa olevien osuus työmarkkinatuen saajista	41	46	51	52	54

Työmarkkinatuki on työttömyysturvaan kuuluvana kehyksen ulkopuolista menoa, josta tehdään arvio suunnittelukaudelle.

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
34.06.52 arvio (milj. €)	716,100	716,278	675,272	663,560	644,040

Kehysehdotuksen (sivu 20) vaikutus momentin loppusummaan: ehdotetut työvoimakoulutuksen ja etenkin kuntouttavan työtoiminnan volyymin lisäykset pienentäisivät passiivista työmarkkinatukea yli 500 päivää saaneiden osuutta. Tämä puolestaan vähentäisi kuntien maksuosuutta, jolloin valtion maksuosuus vastaavasti kasvaisi. Lisäksi kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavat ylläpitokorvaukset sekä harkinnanvaraisuuden poistuminen toimenpiteen aikana nostaisivat momentin loppusummaa. Mikäli työttömyys alenee kehysehdotuksen arvion suuntaisesti, vähenisi myös työmarkkinatuen saajien määrä, mikä kompensoisi menojen kasvua. Mikäli työttömyys kehittyy peruslaskelman mukaisesti ja toimenpidevolyymit kehysehdotuksen mukaisesti momentin määrärahatarve kasvaa.

4.2.6 Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (34.06.64)

Määräraha on osittain alueiden kehittämislaisissa tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

Valtuudesta varataan vuosittain 8 000 000 euroa käytettäväksi valtioneuvoston päätöksellä talouden rakennemuutosten työllisyydelle ja tuotantotoiminnalle aiheuttamien ennalta arvaamattomien häiriöiden lieventämisen edellyttämiin sitoumuksiin. Tarkoituksena on korostaa suuria työpaikkamenetyksiä ja muita haittoja korvaavia toimenpiteitä rakennemuutoksista kärsivillä paikkakunnilla.

Määrärahaa osoitetaan osarahoituksena kuntien, kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen työllisyysperusteisiin investointeihin (investointiavustus) ja valtion rakennuttaville virastoille (työllisyystyöohjelma). Investointiavustuksilla pyritään edistämään uusien työpaikkojen syntymistä. Määrärahalla pyritään myös lieventämään äkillisten rakennemuutosten aiheuttamia ongelmia. Työllisyystyöohjelmaa käytetään virastojen ja laitosten investointihankkeiden osarahoitukseen ja sillä pyritään aientamaan työllisyyden hoidon kannalta merkittäviä hankkeita.

⁸ Lukuun sisältyy myös arvio Kainuun itsehallintokokeilualueella työllistetyistä (suunnittelukaudella vuosittain 1 100 henkilöä keskimäärin).

Päätettäessä rahoitettavista hankkeista käytetään apuna työllisyysvaikutusarviointia. Lisäksi rahoitettavista hankkeista päätettäessä kiinnitetään huomiota muun muassa mahdollisuuksiin luoda edellytyksiä ja edistää elinkeinoelämän kehitystä sekä investointipaikkakunnan työllisyystilanteeseen.

Momentin myöntämisvaltuus on seuraava (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	34,718	34,718	34,718	34,718	34,718
Kehysehdotus		34,718	34,718	34,718	34,718

Momentin maksatusmäärärahan arvioidaan jakautuvan seuraavasti (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Investointiavustus	18,718	21,678	22,718	22,718	22,718
Työllisyystyöohjelma	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000
Yhteensä	30,718	33,678	34,718	34,718	34,718
Työllisyysvaikutus hlöä keskimäärin (sis. EAKR)	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	30,718	33,678	34,718	34,718	34,718
Kehysehdotus		33,678	34,718	34,718	34,718

4.3 Pakolais- ja siirtolaisuusasiat (luku 34.07)

Suunnittelukauden määrärahan tarpeen arvioinnissa on käytetty seuraavia oletuksia:

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Pakolaiskiintiö	750	750	750	750	750
Maahan saapuvat kiintiöpakolaiset	750	750	750	750	750
Perheen yhdistämiset	400	400	400	400	400
Oleskeluluvan saaneet	600	600	600	600	600
Kunnille maksettavien korvausten piirissä olevat	4 900	4242	4446	4725	4900
Uudet turvapaikanhakijat	3 600	3000	3000	3000	3000
Ent. NL:n alueelta tulevat paluumuuttajat	1 400	1400	1400	1400	1400
Ihmiskaupan uhrit	40	40	40	40	40

Pakolaiskiintiöpolitiikan toimeenpanoa jatketaan vastaamalla YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) tarpeisiin ottaen huomioon kuntien vastaanottovalmiudet. Tarvittaessa osallistutaan muuhun kansainväliseen vastuunjakoon esimerkiksi EU-tasolla. Kiintiö vahvistetaan valtion talousarviossa. Pakolaiskiintiö on yhteensä 750 pakolaista vuodessa. Tavoitteena on, että kiintiössä otettavat pakolaiset voidaan valita talousarviovuonna ja sitä seuraavien kahden vuoden aikana. Kiintiöpakolainen ja oleskeluluvan saanut turvapaikanhakija osoitetaan kuntaan, jo-

ka järjestää hänelle asunnon ja muun vastaanoton. Tavoitteena on kuntaan sijoittaminen kahden kuukauden sisällä oleskeluluvan myöntämisestä.

Pakolaiskiintiön täyden kriteereitä selvennetään maahanmuuttopoliittisen ohjelman linjausten mukaan siten, että Suomi voi tarvittaessa vastaanottaa uudelleensijoittamisen tarpeessa olevia alaikäisiä, ilman huoltajia pakolaisolosuhteissa olevia lapsia. Alaikäisten vastaanotto edellyttää vastaanottotoiminnan kehittämistä. Lasten ja nuorten asemaa ja edun huomioon ottamista vastaanottotoiminnassa kehitetään poikkihallinnollisesti erityisesti lastensuojelun asiantuntevasta hyväksikäyttäen. Lisäksi selvitetään turvapaikanhakijalasten ja –nuorten mielenterveyspalvelujen järjestämis- ja kehittämistarpeita. Tavoitteena on, että alaikäisinä yksin tulleille ja yksin jääneille maahanmuuttajille järjestetään jälkihuoltoa siten kuin lastensuojelulain 34 §:ssä säädetään jälkihuollon järjestämisestä sijaishuollossa oleville lapsille.

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton ohella työministeriön vastuualueeseen kuuluu säilöön otettujen ulkomaalaisten majoitus ja välttämätön huolenpito.

Työministeriö vastaa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän kehittämisestä ja koordinoinnista. Järjestelmää koordinoivat Joutsenon ja Oulun vastaanottokeskukset. Osa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän piirissä olevista henkilöistä sijoitetaan kuntiin. Kunnille korvataan näiden uhrien sijoittamisesta ja laskennallisista korvauksista ja sosiaali- ja terveydenhuollon tai muiden uhriasemaan liittyvien erityispalvelujen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Järjestelmän aiheuttamat määrärahalisäykset on esitetty momenttien 34.07.21 ja 63 kehusehdotuksissa.

Työministeriölle kuuluu rasismien ehkäisy ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen. Maahanmuuton edellytyksiä vahvistetaan toteuttamalla syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuutta edistäviä sekä muita työelämän ja koko yhteiskunnan monimuotoisuutta hyödyntäviä toimenpiteitä.

Työministeriö on Euroopan pakolaisrahaston ja Euroopan kotouttamisrahaston vastuuviranomainen Suomessa. Euroopan pakolaisrahaston (ERF) tavoitteena on tukea turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja pakolaisten kotoutumista. Euroopan kotouttamisrahaston tavoitteena on tukea muiden kuin pakolaisten kotoutumista. Euroopan kotouttamisrahaston perustamisesta päätetään 200x.

4.3.1 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta valtion osalta (34.07.21)

Momentilta maksetaan työministeriön pakolaisten vastaanottotoimintaan liittyvät menot sekä valtion vastaanottokeskusten (Joutseno, Oulu ja vuonna 2007 Perniö) toimintamenot. Perniön vastaanottokeskuksen toiminta lopetetaan vastaanottokeskusten kapasiteetin sopeuttamisen johdosta vuoteen 2009 mennessä. Valtion vastaanottokeskukset siirtyivät marraskuussa 2005 tehdyn sopimuksen mukaisesti valtion uuteen palkkausjärjestelmään (UPJ). Tästä aiheutuvat lisäkustannukset on otettu huomioon suunnittelukauden määrärahan tarpeessa.

Momentin uusi peruslaskelma poikkeaa valtioneuvoston kehyspäätöksestä seuraavin osin (1 000 euroa):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Momentin kehys 23.3.2006	8 891	8 904	8 914	8 914	8 914
TA:oon tehty ihmiskauppavähennys	-191	-191	-191	-191	-191
VEL-hoitomaksu	9	9	9	9	9
Kapasiteetin sopeutus	-961	-1 182	-1 182	-1 182	-1 182
Lisävähennys	-9	-9	-9	-9	-9
Uusi peruslaskelma TA2007:n mukaisesti	7 739	7 531	7 541	7 541	7 541

Kehysehdotus sisältää ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän kehittämisestä, toiminnasta ja koordinoinnista aiheutuvat menot, eli 900 000 euroa.

Määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	7,739	7,531	7,541	7,541	7,541
Kehysehdotus		8,431	8,441	8,441	8,441

4.3.2 Paluumuuttajien muuttovalmennus (34.07.28)

Momentilta maksetaan paluumuuttovalmennuksesta sekä suomen tai ruotsin kielen taidon testaamisesta aiheutuvat menot.

Määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	0,900	0,900	0,900	0,900	0,900
Kehysehdotus		0,900	0,900	0,900	0,900

4.3.3 Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveyshuollon erityiskustannuksiin (34.07.30)

Entisen Neuvostoliiton alueelta tulevien paluumuuttajien muuttoja edistetään maahanmuuttopoliittisen ohjelman mukaisesti siten, että paluumuuttojonossa olevien hakemusten käsittelyä nopeutetaan ja paluumuuttoa kanavoidaan suoraan työmarkkinoiden tarpeisiin. Paluumuuttojonoon ei enää erikseen sovittavasta ajankohdasta lukien oteta uusia hakijoita. Tällöin jonon arvioidaan purkautuvan suunnittelukauden loppuun mennessä.

Määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	9,300	9,300	9,300	9,300	9,300
Kehysehdotus		9,300	9,300	9,300	9,300

4.3.4 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (34.07.63)

Momentin uusi peruslaskelma poikkeaa valtioneuvoston kehyspäätöksestä seuraavin osin (1 000 euroa):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Kehys 23.3.2006	65 302	63 102	63 102	63 102	63 102
TA:ssa tehty ihmiskauppavähennys	-900	-900	-900	-900	-900
Turvapaikanhakijoiden määrän väheneminen	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Kapasiteetin sopeutus	-2 075	-2 075	-2 075	-2 075	-2 075
Uusi peruslaskelma TA2007:n mukaisesti	59 327	57 127	57 127	57 127	57 127

Momentin määrärahan tarvetta arvioitaessa on otettu vähennyksenä huomioon vastaanottokeskusten kapasiteetin sopeuttamisesta johtuva Vaasan ja Punkalaitumen vastaanottokeskusten ja Tampereen Peltolammin yksikön lakkauttaminen.

Maahan saapuneet kiintiöpakolaiset ja oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat ovat kuntakorvausten piirissä kolmen vuoden ajan. Laskelmissa on oletettu vaikutusten ulottuvan neljälle vuodelle, minkä vuoksi korvausten piirissä olevien vuosittainen määrä on arvioitu neljän peräkkäisen vuoden perusteella. Korvaukset on porrastettu iän mukaan. Kotouttamisjärjestelmän ohjausta tehostetaan otamalla käyttöön kotouttamisen ja etnisten suhteiden puiteohjelma. Kotouttamisen vaikuttavuuden ja kotoutumisen seuranta kehitetään työministeriön ja valtiovarainministeriön rahoittaman, vuonna 2007 valmistuvan kotouttamisen vaikuttavuuden arviointimallin tuloksiin perustuen.

Turvapaikanhakijoiden vastaanoton majoituskapasiteetti joustaa turvapaikanhakijoiden määrän ja turvapaikka-asioiden käsittelyaikojen mukaan (käyttöaste). Vastaanottokeskusten käyttöasteen ja myönteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntaan sijoittamisen osalta seurataan valtion talousarviossa vuosittain asetettavia tunnuslukutavoitteita. Ulkomaalaislain 51 §:n mukaisen tilapäisen oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrän lisääntyminen kuitenkin vaikeuttaa vastaanottokeskusten tulostavoitteiden saavuttamista. Kyseisiä henkilöitä siirtyy vuodesta 2007 alkaen myös kotouttamislain piiriin kahden vuoden ajaksi myönnetyn tilapäisen oleskeluluvan muuttuessa jatkuvaluonteiseksi.

Momentilta maksetaan valtion vastaanottokeskuksiin rekisteröityjen turvapaikanhakijoiden toimeentulotuesta aiheutuvat kustannukset. Vuonna 2008 arvioidaan vastaanottokeskuksiin rekisteröityjä turvapaikanhakijoita olevan keskimäärin 1740 henkilöä. Heistä vastaanottokeskuksissa on noin 1200 henkilöä, ryhmä- tai perheryhmäkodeissa noin 100 alaikäistä, yksityismajoituksessa noin 400 ja säilönottoyksikössä noin 40 henkilöä.

Vastaanottokeskukseen majoitetusta aiheutuu menoja noin 13 750 euroa vuodessa, ryhmäkotiin sijoitetusta lapsesta noin 36 900 euroa vuodessa sekä yksityismajoituksessa olevasta noin 4 690 euroa vuodessa. Kustannukset ovat vastaanottokeskuksen toimintamenoja ja turvapaikanhakijoiden toimeentuloturvas- ta, välttämättömän sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista, tulkkauksesta ja muista jokapäiväisen selviytymisen tukemisesta aiheutuneita kustannuksia.

Laskennallisen kuntakorvauksen piirissä olevista pakolaisista arviolta 20 prosenttia on enintään 7-vuotiaita, joiden vuosikorvaus on 6 223 euroa. Aikuisten osalta vuosikorvaus on 1 901 euroa. Muut kunnille korvattavat kustannukset korvausten piirissä olevaa pakolaista kohti ovat keskimäärin 6 200 euroa vuodessa.

Ulkomaalaislain 121-123 §:n nojalla säilöön otettujen ulkomaalaisten säilöön-ottoyksikön paikkaluku on 40. Yksikön kustannusten arvioidaan olevan vuodessa noin 2 milj. euroa, mikä sisältyy alla olevaan laskelmaan. Mikäli säilöönotto-tarve lisääntyy, joudutaan harkitsemaan Helsingissä sijaitsevan säilöönottoyksi-kön lisäksi toisen yksikön perustamista Pohjois-Suomeen.

Kehysehdotuksessa on otettu 875 000 euron vuosittaisena lisäyksenä huomioon kustannukset ihmiskaupan uhrien kuntiin sijoittamisesta ja laskennallisista korvauksista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tai uhrien asemasta johtuvista erityispalveluista, sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoi-den vastaanotosta (493/1999) annetun lain mukaisesti Suomessa vailla huoltaja-a asuville, 18-vuotta täyttäneille nuorille lastensuojelulain 34 §:n mukaisen jäl-kihuoltoon rinnastettavan tuen järjestämisen aiheuttamista kustannuksista kun-nille korvattavat kustannukset.

Momentin määrärahan tarve kehittyi suunnittelukaudella seuraavasti:

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	59,327	57,127	57,127	57,127	57,127
Kehysehdotus		58,002	58,002	58,002	58,002

4.4 Toiminta- ja muut menot (luvut 34.01 ja 99)

4.4.1 Toimintamenot

Työministeriön toimintamenot (34.01.21)

Työministeriön toimintamenoista maksetaan varsinaisen toiminnan kustannus-ten lisäksi erilaisten kehittämisohjelmien sekä tiedotus- ym. kampanjoiden kus-tannuksia. Vuoden 2007 talousarviossa siirrettiin työpoliittisen tutkimuksen mää-rärahat 1,2 milj. euroa momentilta 34.01.23 tälle momentille.

Peruslaskelma poikkeaa valtioneuvoston kehyspäätöksestä seuraavin osin (1 000 euroa):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Työministeriön toimintamenot, kehys 23.3.2006	24 883	24 853	24 835	24 760	24 660
<i>Palautettu työelämäohjelma momentille 34.01.23</i>	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150
<i>Progress –ohjelman kansallinen rahoitusosuus</i>	100	100	100	100	100
<i>Teemavuosi 2007</i>	150	0	0	0	0
<i>Uusi virka</i>	84	84	84	84	84
<i>VEL –hoitomaksu</i>	58	58	58	58	58
<i>Ohjelmajohtajan ja -sihteerin vähennys</i>	-94	-131	-131	-131	-131
Uusi peruslaskelma TA2007:n mukaisesti	24 031	23 814	23 796	23 721	23 621

Peruslaskelma sisältää valtioneuvoston 23.3.2006 kehyspäätöksessä myönnetyt palkkausjärjestelmän uudistamisen (UPJ) määrärahat. Kehyspäätöksessä vah-vistettiin myös tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstö- ja määrärahavähennyk-set koko suunnittelukaudelle. Siten alla olevat luvut sisältyvät jo peruslaskel-maan.

34.01.21 Työministeriön toimintamenot	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Henkilöstövähennys v:sta 2006 htv	-3	-5	-8	-11	-15
Määrärahavähennys v:sta 2006 (1000 €)	-75	-125	-200	-275	-375

Työministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman toimenpanoa käsitellään sivulla 14.

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	24,031	23,814	23,796	23,721	23,621
Kehysehdotus		23,814	23,796	23,721	23,621

Työhallinnon henkilöstöstrategiaa käsitellään luvussa 3.2 ja henkisten voimavarojen hallintaa koskevia tavoitteita ja tunnuslukuja sivulla 16.

Työvoimaopiston toimintamenot (34.01.22)

Työvoimaopisto suunnittelee ja toteuttaa hallinnonalan henkilöstökoulutusta sekä osallistuu TE –keskusten työvoimaosastojen ja työvoimatoimistojen kehittämistoimintaan. Määrärahan mitoituserusteena on käytetty 7 500 opiskelijatyöpäivää, jonka puitteissa Työvoimaopisto tuottaa hallinnonalan valtakunnallisen koulutuksen lyhytkurssi- ja monimuotokoulutusta sekä muuta asiantuntijatyötä. Opiskelijatyöpäivän keskimääräinen hinta on noin 103 euroa.

Peruslaskelma poikkeaa valtioneuvoston kehyspäätöksestä siten, että momentille on vuoden 2007 TA:n mukaisesti lisätty 1 000 euroa VEL –hoitomaksuihin.

Valtioneuvoston kehyspäätöksessä hyväksytyt UPJ –palkankorotukset sisältyvät peruslaskelmaan.

Työvoimaopiston tunnuslukuina seurataan opiskelijapalautetta, koulutukseen osallistuneiden määrää, oman henkilöstön osaamisen kehittymistä, henkilöstöbarometrin tulosta kehittymisen tuesta sekä maksullisen palvelutoiminnan voittoprosenttia.

Kehysehdotuksen määrärahan lisätarve aiheutuu työvoimatoimistojen johtajien koulutusohjelmien, asiakaspalvelun kehittämiseen liittyvien täydennyskoulutusten sekä verkko-opiskelun ja monimuoto-opiskelun kehittämiskustannuksista. Työvoimaopiston toimintaa kehitetään niin, että voidaan vastata julkisen työvoimapalvelun uudistamisesta nousseisiin osaamishaasteisiin, työministeriön hallinnonalan henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittämisen sekä tuottavuusohjelmassa esitettyjen keskeisten kehittämishankkeiden koulutustarpeisiin.

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (1000 €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	772	774	776	776	776
Kehysehdotus		794	794	776	776

Työministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (34.01.29)

(milj. €)	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	22,000	22,000	22,000	22,000	22,000
Kehysehdotus		22,000	22,000	22,000	22,000

4.4.2 Muut menot

Työelämäohjelmat (34.01.23 ja 34.01.63)

Työelämän tuottavuuden ja laadun kehittämisohjelma (Tykes 2004-2009) jatkuu edelleen. Ohjelman lähtökohtana on, että valtiovalta voi räätälöityjen ja ”kysyntäperusteisten” toimien avulla merkittävästi vauhdittaa tuottavuuden ja työelämän laadun kehittämiseen tähtäävää työpaikkatasoista toimintaa sekä tätä tukevaa tiedon välitystä ja osaamista.

Momentin 34.01.23 peruslaskelma on tehty seuraavasti(1 000 euroa):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Työelämäohjelmat, kehys 23.3.2006	0	0	0	0	0
Palautettu määrärahat momentilta 34.01.21	1 150	1 150	1 150	1 150	1 150
Lisätty siirtona momentilta 34.06.51	2 150	2 150	2 150	2 150	2 150
Uusi peruslaskelma TAE2007:n mukaisesti	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300

Momentin 34.01.63 peruslaskelma on tehty seuraavasti (1 000 euroa):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Kehys 23.3.2006	7 300	8 300	8 300	8 300	8 300
Lisätty siirtona momentilta 34.06.51	1 000	0	0	0	0
Uusi peruslaskelma	8 300	8 300	8 300	8 300	8 300

Momenttien peruslaskelman määrärahoilla arvioidaan voitavan käynnistää vuositasolla noin 170 kehittämisprojektia, jotka koskisivat tasapuolisesti lähes 50 000 nais- ja miestyöntekijää. Asetettujen tavoitteiden mukaan myönteinen tuottavuus- ja työhyvinvointivaikutus tulee saada näkyviin vähintään 70 prosentissa hankkeista. Pk –yritysten henkilöstön osuus kehittämisprojekteista pyritään nostamaan noin kolmannekseen ja yli 45-vuotiaiden osuus 45 prosenttiin.

Kehysehdotus: Suomalaisen innovaatioalustan vahvistamiseksi on Tykes –ohjelmaa kehitettävä siten, että sen avulla voidaan entistä paremmin parantaa samanaikaisesti sekä tuottavuutta että työelämän laatua. Tämä edellyttää yhteistyön lisääntymistä nykyisestä teknologisia, liiketoiminnallisia ja sosiaalisia (kuten johtamisen menetelmiä, työn organisointia ja työympäristöä) toimintamalleja koskevien innovaatioiden edistämiseksi. Samalla toimintaa kohdennetaan enenevästi alue-, klusteri- ja verkostopohjaisesti. Tuottavuuden ja työelämän laadun samanaikaiseksi parantamiseksi tarkoitetun ohjelman (2007-2011-2015) toimenpiteet on tarkoitus kohdistaa yritys- ja työpaikkatasoisten muutosten edistämiseen ja niitä välittömästi tukevien yhteiskunnan palvelujen vahvistamiseen. Ohjelman tavoitteeksi asetetaan, että sen avulla voidaan koko yhteiskunnan tasolla vauh-

dittaa talouskasvua laadullisesti kestävää tuottavuutta ja työhönosallistumisas-
tetta parantamalla. Tämä edellyttää toisaalta, että työyhteisöt ja –organisaatiot
kehittävät omia toimintatapojaan sekä tuotteisiinsa ja toimintaprosesseihinsa liit-
tyviä innovaatioita siten, että niiden tuloksellisuus paranee pitkällä aikavälillä, ja
toisaalta, että työtä itsessään ja työn organisointitapoja kehitetään siten, että
samalla syntyy entistä parempia mahdollisuuksia kehittyä ja oppia. Näin myös
ihmisten työkyky ja hyvinvointi lisääntyy.

Kehysehdotuksen määrärahoilla arvioidaan voitavan käynnistää vuositason
noin 250 kehittämissuunnitelmaa, jotka koskisivat tasapuolisesti 70 000 nais- ja mies-
työntekijää. Asetettujen tavoitteiden mukaan myönteinen tuottavuus- ja työhy-
vinvointivaikutus tulee saada näkyviin vähintään 70 prosentissa hankkeista. Pk –
yritysten osuus toiminnassa pyritään saamaan vähintään 40 prosenttiin rahoit-
usvolyymin, klusteri- ja verkostopohjaisten hankkeiden osuus vähintään 20
prosenttiin ja yli 45-vuotiaiden osuus 45 prosenttiin.

Momenttien määrärahan tarve on seuraava (milj. euroa):

Momentti 34.01.23	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300
Kehysehdotus		6,600	6,600	6,600	6,600

Momentti 34.01.63	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	8,300	8,300	8,300	8,300	8,300
Kehysehdotus		16,600	16,600	16,600	16,600

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet (34.01.67)

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	1,530	1,530	1,530	1,530	1,530
Kehysehdotus		1,530	1,530	1,530	1,530

Määrärahasta käytetään vuosittain ILO:n jäsenmaksuun noin 1,31 milj. euroa
sekä IOM:n ja muihin jäsenmaksuun noin 0,18 milj. euroa.

Siviilipalvelus (34.99.23)

Peruslaskelma: Siviilipalvelukseen hakeutuu vuosittain noin 2 500 henkilöä.
Koulutusjakson siviilipalveluskeskuksessa suorittaa noin 1 750 miestä vuosittain.
Palveluskelpoisuusseulan kiristymisestä johtuen voidaan kuitenkin olettaa, että
koulutettavien siviilipalvelusvelvollisten määrä laskee suunnittelukaudella asteit-
tain noin 1 600 mieheen.

Vuoden 2005 alusta voimaan tulleeseen eläkeuudistukseen liittyen on edelleen
avoinna kysymys siitä, aletaanko varusmiesten ja siviilipalvelusvelvollisten pal-
velusaikaa laskea eläkettä kerryttäväksi ajaksi. Mikäli tämä toteutuu, aiheutuu
valtion kustannettavaksi tulevista siviilipalvelusvelvollisten eläkemaksuista 2 milj.
€ lisämäärärahan tarve. Työministeriö katsoo tämän lisäyksen olevan hallin-

nonalan kehysten ulkopuolista menoa ja siitä aiheutuvia lisäkustannuksia tulee tarkastella osana eläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteiskustannuksia.

Kehysehdotus: Työministeriön asettama siviilipalveluslakityöryhmä on luovuttanut mietintönsä siviilipalveluslain uudistamisesta. Mietintö on tällä hetkellä lausuntokierroksella, joten hallituksen esitys tullaan antamaan eduskunnalle vasta vaalien jälkeen. Uuden siviilipalveluslain olisi tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti ehdotetun asevelvollisuuslain kanssa, eli 1.1.2008.

Kaavaillun lakiehdotuksen mukaan valtio korvaisi siviilipalvelusvelvollisten kohtuulliset asumiskustannukset. Asumiskustannusten korvaamiseen liittyvästä menettelystä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asumiskustannusten korvaamisvastuun siirtäminen siviilipalveluspaikoilta valtiolle aiheuttaisi enimmillään noin 3,9 miljoonan euron lisäkustannukset. Laskelma perustuu 12 kuukauden peruspalvelusaikaan ja kyselyyn, jonka mukaan keskimäärin 67 % siviilipalvelusvelvollisista asuu siviilipalveluksen aikana asunnossa, josta hänelle aiheutuu asumiskustannuksia. Siviilipalvelusvelvollisen keskimääräiset asumiskustannukset ovat noin 329 euroa kuukaudessa. Loput 33 % siviilipalvelusvelvollisista asuu vanhempien luona, jolloin korvattavia asumiskustannuksia ei aiheudu. Laskelman perustana olevien koulutettavien siviilipalvelusvelvollisten määrä on 1 600 vuodessa. Työryhmän mietinnössä on esitelty myös vaihtoehtoinen ratkaisumalli, jonka mukaan siviilipalveluspaikka vastaisi asumiskustannuksista omavastuusuudella, kuten esimerkiksi 180 eurolla. Edellä todetun esimerkkilaskelman perusteella valtion osuus asumiskustannuksista olisi tässä tapauksessa noin 1,8 miljoonaa euroa vuodessa.

Ehdottavassa laissa uudistettaisiin myös siviilipalveluksen sisältöä. Koulutusjakson pituus tulisi olemaan noin 28 – 35 vuorokautta eli nykyinen 28 vuorokauden koulutusjakso pidentyisi seitsemällä vuorokaudella. Koulutusjakson pidennys aiheuttaisi valtiolle vuositasolla noin 615 000 euron lisäkustannukset. Laskelma perustuu edellä todettuun koulutettavien siviilipalvelusvelvollisten määrään (1 600 henkilöä vuodessa) ja sisältää myös 65 000 euroa lisääntyneinä matkakustannuksina. Nykyinen täydennyspalvelus korvattaisiin kertauskoulutuksella, jonka tehostamisesta aiheutuvat lisäkustannukset vuodesta 2008 lukien olisivat noin 87 500 euroa vuodessa. Laissa ehdotetaan myös siviilipalveluskeskuksen tehtävien merkittävää lisäämistä. Uusista tehtävistä vastaaminen edellyttäisi henkilöstölisäystä, jonka kustannukset olisivat vuodessa noin 60 000 euroa.

Siviilipalveluslain uudistamisesta aiheutuvat lisäkustannukset olisivat vuodesta 2008 lukien valittavasta asumiskustannusten korvaamismallista riippuen noin 2,5–4,6 miljoonaa euroa vuodessa.

Asumiskustannusten korvaaminen valtion toimesta vaikuttaisi todennäköisesti siviilipalveluslaitosten lukumäärää lisäävästi. Myös olemassa olevat laitokset pystyisivät ottamaan nykyistä enemmän siviilipalvelusvelvollisia palvelukseensa. Siten palveluspaikkapula poistuisi lähes kokonaan ja tämän hetkiset lainvastaisuudet liittyen asumiskustannusten kiertämiseen, maksattamiseen siviilipalvelusvelvollisilla tai heidän vanhemmillaan tai kierrättäminen esim. Kelan kautta loppuisivat. Ilman palveluspaikkaa jääneistä miehistä aiheutuvat kustannukset valtiolle vähenisivät huomattavassa määrin.

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	3,818	3,893	3,893	3,893	3,893	3,893
Kehysehdotus		7,523	8,555	8,555	8,555	8,555

Palkkaturva (34.99.50)

Momentin määrärahasta käytetään vuosittain 0,673 milj. euroa palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin ja oikeudenkäyntikuluihin.

Momentin määrärahan tarve on seuraava (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	22,000	22,000	22,000	22,000	22,000
Kehysehdotus		22,000	22,000	22,000	22,000

Eräät merimiespalvelut (34.99.51)

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (1000 €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	800	800	800	800	800
Kehysehdotus		800	800	800	800

Määrärahaa käytetään valtion osuuteen merimiespalvelutoimiston kustannuksista, valtion osuuteen työnantajille eräistä merimiesten matkakustannuksista sekä merimiesten työsuojelun lomakehuollon kustannuksiin. Merimiespalvelutoiminnan tavoitteena on, että merenkulkijat voivat mahdollisimman yhdenvertaisina käyttää yhteiskunnallisia palveluja. Siksi merenkulkijoiden aikuisopiskelua ja harrastuksia tuetaan ja heille järjestetään opinto-, tiedotus- ja vapaa-ajanpalveluja.

4.5 Kehystarkastelua

Peruslaskelma ja kehysehdotus

Peruslaskelmassa on otettu huomioon hallituksen edellisen 23.3.2006 kehyspäätöksen jälkeen tehdyt vuoden 2007 talousarvioon viedyt hallituksen päätökset ja periaatelinjaukset. Ne on käsitelty ao. momenttien kohdalla.

Kehysehdotus eroaa peruslaskelmasta seuraavilta osin: työvoimaopiston kehysehdotus (momentti 34.01.22) sivulla 38, kehysehdotus työelämäohjelmiin (momentit 34.01.23 ja 63) sivulla 39, alustavaan strategiaan pohjautuva ehdotus aktivointiasteen nostamisesta (momentit 34.06.31, 50 ja 51) sivulla 20, ehdotus ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmästä (momentit 34.07.21 ja 63) sivuilla 35 ja 37 sekä ehdotus siviilipalvelusmiesten asumiskustannusten korvaamisesta sivulla 41.

Yhteenveto kehusehdotuksesta (1 000 €):

	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
Työministeriön kehusehdotus	1 135 579	1 180 730	1 257 754	1 273 094
Työministeriön peruslaskelma kehysmomentein	1 088 268	1 087 604	1 119 820	1 103 575
Erotus	47 311	93 126	137 934	169 519
Työvoimaopiston toimintamenot	20	18	0	0
Työelämäohjelmat	11 600	11 600	11 600	11 600
Kuntouttava työtoiminta	3 900	9 100	14 300	19 500
Työvoimakoulutuksen opintososiaaliset edut	10 557	26 391	42 266	52 822
Työvoimakoulutuksen hankinta	15 829	39 580	63 331	79 160
Pakolaisten vastaanotto valtion osalta	900	900	900	900
Pakolaisten vastaanotto	875	875	875	875
Siviilipalvelus	3 630	4 662	4 662	4 662
Kehysohjelmien yhteensä	47 311	93 126	137 934	169 519

5. KEHITYSARVIO KEHYSTEN ULKOPUOLELLE JÄÄVISTÄ MÄÄRÄRAHOISTA

34.05.61 Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin

Milj. €	2007	2008	2009	2010	2011
Mom. 34.05.61	125,722	105,571	0	0	0
- josta Kainuu	1,811	1,543	0	0	0

34.05.64 Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013

Milj. €	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Mom. 34.05.64	9,901	29,193	91,288	136,032	107,360
- josta Kainuu	0,525	1,576	4,871	6,864	5,077

34.06.52 Työmarkkinatuki

Työmarkkinatuki on työttömyysturvaan kuuluvana kehysten ulkopuolista menoa, josta tehdään arvio suunnittelukaudelle.

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
34.06.52 arvio (milj. €)	716,100	716,278	675,272	663,560	644,040

Työmarkkinatukea ja sen aktiivisuutta on kuvattu sivulla 31.

6. ARVIO SUUNNITTELUKAUDELLE KERTYVISTÄ TULOISTA

12.34.40 Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot

Ohjelmakauden 2000-2006 maksatukset komissiolta Suomelle jatkuvat vielä vuonna 2009. Suomen tavoitteena on sulkea ohjelmat 30.6.2009. Komission ohjeen mukaan ohjelmat on suljettava viimeistään 31.3.2010. Komissio maksaa loppumaksut saatuaan ja hyväksyttyään ohjelmakohtaiset päättämisasikirjat.

Ohjelmakausi 2007-2013 käynnistyy keväällä 2007. Uuden ohjelmakauden ESR-toiminnan volyymi pienenee 33 prosenttia verrattuna ohjelmakauteen 2000-2006.

Tuloja arvioidaan kertyvän suunnittelukautena seuraavasti (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
Vanha ohjelmakausi	117	78	46	0	0
Uusi ohjelmakausi	11	43	55	92	92
Yhteensä	128	121	101	92	92

12.34.70 Palkkaturvamaksujen palautukset

Tuloja arvioidaan kertyvän seuraavasti (milj. €):

	TA 2007	2008	2009	2010	2011
	21,327	21,327	21,327	21,327	21,327

12.34.99 Muut tulot

Muut tulot muodostuvat seuraavista eristä (milj. €):

	TA2007	2008	2009	2010	2011
Palkkaturvapalautusten korot	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Kainuun hallintokokeilun ESR-toiminnan tulot	0,180	0,180	0,180	0,180	0,180
Muut tulot	0,455	0,455	0,455	0,455	0,455
Yhteensä	1,635	1,635	1,635	1,635	1,635

Kainuun hallintokokeilun ESR –tuloihin liittyy sama oletus kuin momentin 12.34.40 ESR –tuloihin.

7. TYÖMINISTERIÖN EHDOTUS KEHYSPÄÄTÖKSEEN SISÄLLYTETTÄVISTÄ TOIMINTAPOLIITTISISTA LINJAUKSISTA

Työpolitiikan tavoitteena on täystyöllisyys, jolloin työllisyysasteen tulee nousta vähintään 72 prosenttiin ja työttömyyden laskea alle 5 prosentin vuoteen 2011 mennessä. Tämä edellyttää, että työnantajat saavat tarvitsemaansa osaavaa työvoimaa ja että työnhakijat työllistyvät nopeasti avoimille työmarkkinoille. Lisäksi työuria tulee pidentää, mikä edellyttää työelämän laadun parantamista.

LIITTEET

Liite 1: Työvoimatase

Tase-erä	Tavitechoito										Mutos		Peruskatma					Mutos		
	Vuosi		Q00		Q00		Q00		Q00		2008-2011		2007-2011					2008-2011		
	1990	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Herk	%v	2007	2008	2009	2010	2011	Herk	%v
Työkäiset (15-74 v.)	3737	3901	3926	3935	3948	3964	3979	3996	4012	4026	4036	58	0,4	3979	3994	4010	4026	4036	58	0,4
Työvoiman kuulumaton	1151	1312	1327	1342	1327	1325	1332	1349	1366	1380	1398	61	1,1	1332	1353	1379	1404	1423	91	1,7
Työkäiset (15-64 v.)	3351	3465	3484	3489	3496	3508	3515	3527	3533	3529	3513	-2	0,0	3517	3527	3536	3546	3513	-4	0,0
Työvoima	2586	2589	2600	2594	2621	2639	2647	2647	2646	2646	2644	-4	0,0	2646	2641	2631	2622	2613	-33	-0,3
Aktiiviset työttömät	82	252	240	234	223	201	179	151	132	119	106	-73	-12,3	194	188	180	176	171	-23	-3,1
Työlliset	2504	2337	2360	2360	2398	2438	2468	2496	2514	2527	2538	70	0,7	2452	2453	2451	2446	2442	-10	-0,1
Maa-jametsätalous	222	142	120	116	115	115	113	112	109	107	105	-8	-1,9	111	110	108	105	103	-9	-2,0
Tedllisuus	555	493	470	468	460	467	470	478	480	481	482	12	0,6	466	466	465	461	469	-7	-0,4
Rakennustoiminta	201	149	151	148	158	161	162	163	164	165	165	3	0,4	161	160	159	159	158	-3	-0,5
Kauppa	395	355	363	364	375	379	382	390	395	399	403	21	1,3	381	384	385	385	386	6	0,4
Liikenne	179	171	173	170	172	175	177	177	177	177	177	0	0,0	176	176	175	174	174	-3	-0,4
Rahotus-javakuutus	0	0																		
liiketoimintapalvelut	269	287	313	316	322	334	338	345	351	354	368	20	1,5	335	333	332	330	330	-6	-0,4
Muut palvelut	681	732	767	780	790	804	822	828	834	840	844	22	0,7	818	820	823	826	829	11	0,3
Tuotteeton	2	6	3	8	5	4	4	4	4	4	4	0	0,0	4	4	4	4	4	0	0,0
Työvoimatasus 15-74, %	69,2	66,4	66,2	65,9	66,4	66,6	66,5	66,2	66,0	65,7	65,5	%y.	%y/v	66,5	66,1	65,6	65,1	64,7	%y.	%y/v
Työvoimatasus 15-64, %	76,6	74,1	74,0	73,8	74,4	74,7	74,8	74,5	74,4	74,5	74,7	0	0,0	74,7	74,4	73,9	73,4	73,9	-1	-0,3
Työllisyysaste 15-64, %	74,1	66,9	67,2	67,1	68,0	68,9	69,7	70,2	70,6	71,1	71,7	2	0,7	69,2	69,0	68,8	68,5	69,0	0	-0,1
Työttömyysaste, %	3,2	9,7	9,2	9,0	8,5	7,6	6,8	5,7	5,0	4,5	4,0	-3	-12,3	7,3	7,1	6,8	6,7	6,6	-1	-2,8
Työttömät työnhakijat	103	294	289	288	275	251	223	189	162	141	126	Herk	%v	242	230	217	212	198	Herk	%v
Yli vuoden työttömänä	3	89	72	73	72	65	58	49	42	37	33	-25	-13,3	63	60	57	55	52	-11	-4,8
Nuoret	22	39	35	35	31	30	27	23	20	18	16	-11	-12,3	29	28	27	26	26	-3	-3,1
Yli 50 vuotta	18	102	96	98	100	95	85	72	62	51	44	-41	-15,1	92	90	88	88	87	-5	-1,5
TMn toimet		90	94	94	93,7	93,7	102	108,2	111,65	116,65	120	16	3,9	102	102	100	100	100	-2	-0,5
Osustyyöttömistä +toimista, %		23,4	24,5	24,5	25,4	27,2	31,4	36,4	40,8	45,3	48,9	17	11,7	29,7	30,7	31,5	32,1	33,5	4	3,1

Liite 2: Peruslaskelma

Työministeriön hallinnonalan TTS 2008-2011: peruslaskelma

01 Työhallinto		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.01.21	Työministeriön toimintamenot	24 031	23 814	23 796	23 721	23 621
34.01.22	Työvoimaopiston toimintamenot	772	774	776	776	776
34.01.23	Työelämäohjelmat	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300
34.01.29	TM:n hallinnonalan arvonnisäveromenot	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
34.01.63	Valtionavustus työelämäohjelmahankkeisiin	8 300	8 300	8 300	8 300	8 300
34.01.67	Kv. järjestöjen jäsenmaksut (kehys ja TAE)	1 530	1 530	1 530	1 530	1 530
LUKU 01 YHTEENSÄ		59 933	59 718	59 702	59 627	59 527
Erotus 2007TA:oon		0	-215	-232	-307	-407

05 Euroopan rak.rah. ohj. toteutus		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.05.61	ESR:n osallist. EU:n rakrah.ohjelmiin (keh.ulkop. meno)	125 722	105 571			
34.05.62	EU:n rakennerah. valtion rah.osuus TM:n osalta	80 809	43 300			
34.05.64	ESR:n osallist. EU:n rakrah.ohjelmiin 2007-13	9 901	29 193	91 288	136 032	107 360
34.05.65	ESR:n valtion rahoitusosuus 2007-13 (kaikki ministeriöt)	8 744	18 919	60 324	93 255	79 007
LUKU 05 YHTEENSÄ		225 176	196 983	151 612	229 287	186 367
Erotus 2007TA:oon			-28 193	-73 564	4 111	-38 809

06 Työvoimapolitiikan toimeenpano		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.06.21	Paikallishallinnon toimintamenot	144 617	144 947	145 144	144 504	142 607
34.06.31	Valt. korvaus kunnille kuntouttavan työtoim. järjest.	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
34.06.50	Työvoimapolitiittisen aikuiskoul. opintosos. edut	137 854	142 224	142 224	142 224	142 224
34.06.51	Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet yhteensä	516 711	537 431	537 431	537 431	537 431
51.1	Työvoimakoulutus	204 670	204 670	204 670	204 670	204 670
51.2	Työllistäminen valtiolle	29 500	27 000	27 000	27 000	27 000
51.3	Työllistäminen kuntiin	68 764	71 431	71 431	71 431	71 431
51.4	Työllistäminen yksityiselle sektorille	177 399	197 952	197 952	197 952	197 952
51.5	Julkisen työvoimapolitiikan erityistoimet	36 378	36 378	36 378	36 378	36 378
34.06.52	Työmarkkinatuki	716 100	716 278	675 272	663 560	644 040
34.06.64	Työllisyysperust. siirtomenot investointeihin	30 718	33 678	34 718	34 718	34 718
LUKU 06 YHTEENSÄ		1 552 500	1 581 058	1 541 289	1 528 937	1 507 520
Erotus 2007TA:oon		0	28 558	-11 211	-23 563	-44 980

07 Pakolais- ja siirtolaisuusasiat		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.07.21	Pakol. ja turvap. hak. vast. otto valt. osalta	7 739	7 531	7 541	7 541	7 541
34.07.28	Paluumuuttajien muuttovalmennus	900	900	900	900	900
34.07.30	Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muutt...	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300
34.07.63	Pakolaisten ja turvapaikanhak. vastaanotto	59 327	57 127	57 127	57 127	57 127
LUKU 07 YHTEENSÄ		77 266	74 858	74 868	74 868	74 868
Erotus 2007TA:oon		0	-2 408	-2 398	-2 398	-2 398

99 Työministeriön hall.alan muut menot		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.99.23	Siviilipalvelus	3 893	3 893	3 893	3 893	3 893
34.99.50	Palkkaturva	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
34.99.51	Eräät merimiespalvelut	800	800	800	800	800
LUKU 99 YHTEENSÄ		26 693	26 693	26 693	26 693	26 693
Erotus 2007TA:oon		0	0	0	0	0

PL 34 YHTEENSÄ		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
PL 34 KAIKKI MOMENTIT		1 941 568	1 939 310	1 854 163	1 919 411	1 854 974
PL 34 kehukseen kuuluvaa		1 089 845	1 088 268	1 087 604	1 119 820	1 103 575
PL 34 kehuksen ulkopuolella		851 723	851 042	766 560	799 592	751 400

Liite 3: Kehysehdotus

Työministeriön hallinnonalan TTS 2008-2011: kehysehdotus						
01 Työhallinto		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.01.21	Työministeriön toimintamenot	24 031	23 814	23 796	23 721	23 621
34.01.22	Työvoimaopiston toimintamenot	772	794	794	776	776
34.01.23	Työelämäohjelmat	3 300	6 600	6 600	6 600	6 600
34.01.29	TM:n hallinnonalan arvonlisäveromenot	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
34.01.63	Valtionavustus työelämäohjelmahankkeisiin	8 300	16 600	16 600	16 600	16 600
34.01.67	Kv. järjestöjen jäsenmaksut (kehys ja TAE)	1 530	1 530	1 530	1 530	1 530
	LUKU 01 YHTEENSÄ	59 933	71 338	71 320	71 227	71 127
	<i>Erotus 2007TA:oon</i>	0	11 405	11 387	11 294	11 194
05 Euroopan rak.rah. ohj. toteutus		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.05.62	EU:n rakennerah. valtion rah.osuus TM:n osalta	80 809	43 300			
34.05.65	ESR:n valtion rahoitusosuus 2007-13 (kaikki ministeriöt)	8 744	18 919	60 324	93 255	79 007
	LUKU 05 YHTEENSÄ	89 553	62 219	60 324	93 255	79 007
	<i>Erotus 2007TA:oon</i>		-27 334	-29 229	3 702	-10 546
06 Työvoimapolitiikan toimeenpano		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.06.21	Paikallishallinnon toimintamenot	144 617	144 947	145 144	144 504	142 607
34.06.31	Valt. korvaus kunnille kuntouttavan työtoim. järjest.	6 500	10 400	15 600	20 800	26 000
34.06.50	Työvoimapolitiittisen aikuiskoul. opintosos. edut	137 854	152 781	168 615	184 490	195 046
34.06.51	Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet yhteensä	516 711	553 260	577 011	600 762	616 591
51.1	Työvoimakoulutus	204 670	220 499	244 250	268 001	283 830
51.2	Työllistäminen valtiolle	29 500	27 000	27 000	27 000	27 000
51.3	Työllistäminen kuntiin	68 764	71 431	71 431	71 431	71 431
51.4	Työllistäminen yksityiselle sektorille	177 399	197 952	197 952	197 952	197 952
51.5	Julkisen työvoimapolitiikan erityistoimet	36 378	36 378	36 378	36 378	36 378
34.06.64	Työllisyysperust. siirtomenot investointeihin	30 718	33 678	34 718	34 718	34 718
	LUKU 06 YHTEENSÄ	836 400	895 066	941 088	985 274	1 014 962
	<i>Erotus 2007TA:oon</i>	0	58 666	104 688	148 874	178 562
07 Pakolais- ja siirtolaisuusasiat		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.07.21	Pakol. ja turvap. hak. vast. otto valt. osalta	7 739	8 431	8 441	8 441	8 441
34.07.28	Paluumuuttajien muuttovalmennus	900	900	900	900	900
34.07.30	Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muutt...	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300
34.07.63	Pakolaisten ja turvapaikanhak. vastaanotto	59 327	58 002	58 002	58 002	58 002
	LUKU 07 YHTEENSÄ	77 266	76 633	76 643	76 643	76 643
	<i>Erotus 2007TA:oon</i>	0	-633	-623	-623	-623
99 Työministeriön hall.alan muut menot		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.99.23	Siviilipalvelus	3 893	7 523	8 555	8 555	8 555
34.99.50	Palkkaturva	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
34.99.51	Eräät merimiespalvelut	800	800	800	800	800
	LUKU 99 YHTEENSÄ	26 693	30 323	31 355	31 355	31 355
	<i>Erotus 2007TA:oon</i>	0	3 630	4 662	4 662	4 662
PL 34 KEHYSEHDOTUS YHTEENSÄ		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
	KEHYSEHDOTUS	1 089 845	1 135 579	1 180 730	1 257 754	1 273 094

Liite 4: Kehyksen ulkopuolelle jäävät momentit ja tulomomentit

Kehitysarvio kehyksen ulkopuolelle jäävistä määrärahoista (1000 €)

		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.05.61	ESR:n osallist. EU:n rakennerah.ohjelmiin 2000-2006	125 722	105 571			
34.05.64	ESR:n osallist. EU:n rakennerah.ohjelmiin 2007-13	9 901	29 193	91 288	136 032	107 360
34.06.52	Työmarkkinatuki	716 100	716 278	675 272	663 560	644 040
	YHTEENSÄ	851 723	851 042	766 560	799 592	751 400

Arvio suunnittelukaudella kertyvistä tuloista (1000 €)

		TA2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
12.34.40	Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot	128 000	121 000	101 000	92 000	92 000
12.34.70	Palkkaturvamaksujen palautukset	21 327	21 327	21 327	21 327	21 327
12.34.99	Muut tulot	1 635	1 635	1 635	1 635	1 635
	YHTEENSÄ	150 962	143 962	123 962	114 962	114 962

Liite 5: Valtuustaulukot 2008-11

Valtuudet ja niiden käytöstä aiheutuvat menot toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella
Peruslaskelma

Luvut miljoonina euroina

<i>I Aikaisemmin myönnettyistä (=vanhoista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	203,272	148,871			352,143
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	1,807				1,807
— Muu valtuus (MUU)	35,537	6,000			41,537
Kohta I yhteensä	240,616	154,871	0,000	0,000	395,487
<i>II Talousarviovuonna myönnettävistä (=uusista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	17,865	26,771	80,296	53,541	178,473
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	6,324	2,223			8,547
— Muu valtuus (MUU)	82,046	35,435	6,000		123,481
Kohta II yhteensä	106,235	64,429	86,296	53,541	310,501
<i>III Talousarviovuoden jälkeen (=TTS-kaudella) myönnettävistä valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	23,995	78,962	180,853	186,367	470,177
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	5,340	11,664	13,887	13,887	44,778
— Muu valtuus (MUU)	8,010	89,696	124,931	130,831	353,468
Kohta III yhteensä	37,345	180,322	319,671	331,085	868,423
Kohdat I — III yhteensä	384,196	399,622	405,967	384,626	1 574,411

Kehysehdotus

Luvut miljoonina euroina

<i>I Aikaisemmin myönnettyistä (=vanhoista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	203,272	148,871			352,143
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	1,807				1,807
— Muu valtuus (MUU)	35,537	6,000			41,537
Kohta I yhteensä	240,616	154,871	0,000	0,000	395,487
<i>II Talousarviovuonna myönnettävistä (=uusista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	17,865	26,771	80,296	53,541	178,473
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	6,324	2,223			8,547
— Muu valtuus (MUU)	82,046	35,435	6,000		123,481
Kohta II yhteensä	106,235	64,429	86,296	53,541	310,501
<i>III Talousarviovuoden jälkeen (=TTS-kaudella) myönnettävistä valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	23,995	78,962	180,853	186,367	470,177
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	5,340	11,664	13,887	13,887	44,778
— Muu valtuus (MUU)	8,010	95,696	141,931	149,831	395,468
Kohta III yhteensä	37,345	186,322	336,671	350,085	910,423
Kohdat I — III yhteensä	384,196	405,622	422,967	403,626	1 616,411